Nº 302. Aº 1861.

DONDERDAG 19 DECEMBER.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is ƒ 24 's jaars of ƒ 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat, Wijk 10, Nº 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels.... ƒ 1.—
Iedere regel meer . . . . - 0.20
Andere Advertentiën per regel . . . . - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een **BIJVOEGSEL**

BUITENLAND.

ENGELAND.

LONDEN 17 December.

(*Particuliere Correspondentie.*)

Ik behoef u wel niet te zeggen wat ook heden nog het hoofdonderwerp van alle gesprekken is. De indruk van de droevige tijding, die eergisteren werd vernomen, is nog overal zigtbaar. De woelige hoofdstad, waar men andere zaken zoo spoedig vergeten moet, verkeert nog in diepen rouw. Boven den Tower wappert nog de Koninklijke standaard, maar ter halver stok geheschen, verkondigt hij reeds van verre den vreemdeling dat een groot ongeluk Engeland heeft getroffen. Alle schepen, ook de buitenlandsche, hebben het voorbeeld gevolgd en ook boven de Koninklijke parochiën van St. Martin's, in-the-Fields, St. Margaret's, Westminster en St. Mary Abbott's (waarin zich de Koninklijke paleizen bevinden) ziet men den Koninklijken standaard ter halver stok. Bijna in alle straten zijn de huizen gesloten; in alle kerken, zonder onderscheid van geloofsbelijdenis, is zondag avond een goed man die ons verlaten heeft herdacht; in de theaters werd gisteren geene voorstelling gegeven, en door niemand wordt dan ook aan publieke vermakelijkheden gedacht; de doodsklok galmt door het geheele Vereenigde Koningrijk. Vooral de arbeidende stand zal meer door dit ongeval verliezen, dan men algemeen weet. De Prins arbeidde sinds jaren aan de verbetering van hun lot, zonder echter van zijne pogingen veel ophef te maken. Aan bijna alles wat in den laatsten tijd in deze is geschied, heeft Z. K. H. den eersten stoot gegeven. Uit de tentoonstelling van 1851 herinnert men zich de model-arbeiderswoning die op zijne kosten werd vervaardigd, terwijl hij sedert over de verbetering der woningen, met allen die over dit onderwerp hunne gedachten lieten gaan, in voortdurende betrekking stond.

Verbeteringen in het lot van den dienstbaren stand, vooral ook in dat der kinderen van werklieden en meer dergelijke zaken, met name het geheele lager onderwijs, hielden zijne aandacht steeds bezig, en zijne beschouwingen over deze maatschappelijke vraagstukken werden door ieder, die ze ter harte neemt, altijd in hooge mate geprezen. Natuurlijk is alles en dus ook onze dagbladen van soortgelijke herinneringen vervuld, maar zal mijn schrijven niet een onmatige lengte verkrijgen, dan moet ik u veel wetenswaardigs onthouden. Ik zal mij dus niet langer verdiepen in het verleden, om nog enkele bijzonderheden van het oogenblik te kunnen vermelden.

Z. K. H. is overleden in hetzelfde vertrek [King's room] waar George IV en William IV zijn gestorven. Zijn lijk zal maandag aanstaande — wanneer men althans in zoo korten tijd met alles gereed kan zijn — in den Koninklijken grafkelder in St. George worden ter aarde besteld. Gisteren morgen vroeg zijn reeds bevelen uitgevaardigd om het Koninklijke yacht Victoria and Albert zeilrée te maken, waarschijnlijk ten einde Z. K. H. Prins Alfred van Bermuda af te halen. Ook meent men dat de Black Eagle ter beschikking van Prinses Frederik Willem van Pruissen zou worden gesteld, maar een telegram uit Berlijn heeft berigt, dat de Kroonprins reeds naar Windsor op reis is, terwijl zijne gemalin hem ten gevolge van den toestand harer gezondheid, niet zal kunnen vergezellen.

Het kanselierschap der Universiteit Cambridge vaceert door den dood van Z. K. H., en de nieuwe kanselier moet binnen 14 dagen worden benoemd, more burgensium. Vele leden der Universiteit schijnen hunne gedachten te vestigen op den Prins van Wallis; anderen gelooven dat hij voor deze waardigheid nog te jong is. Men noemt dus ook lord Palmerston, de graaf van Devonshire, markies Landsdowne, graaf van Zetland, hertog Bulwer en lord Lyndhurst, als candidaten.

Dezer dagen hebben weder eenige leden van het Parlement redevoeringen uitgesproken voor hunne kiezers. Het was mij echter niet mogelijk, u op de hoogte te houden van al hunne beschouwingen, die trouwens grootendeels over de bekende Amerikaansche zaak liepen, en dus den stroom van hetgeen daarover hier dagelijks te lezen is slechts kwamen vermeerderen. Toch zijn enkele van die beschouwingen zeer opmerkelijk, omdat zij het gevoelen uitdrukken der partij, die welligt onbewust het meest tot oorlog aanzet. Een staaltje er van is de conclusie uit de redenering van den heer Horsman, de conservatiefgezinde afgevaardigde van Stroud. „De Amerikanen — zegt hij — hebben door de rampen van den tegenwoordigen tijd hunne oogen leeren openen voor de zwakke punten hunner constitutie; zij zullen een sterkeren Regeringsvorm kiezen, en dan zal hunne wet niet meer zijn de Amerikaansche, maar de wet van Oud-Engeland."

Ik behoef u bijna niet te zeggen welk vooroordeel aan deze beschouwingen ten grondslag ligt. Het is niet enkel zuivere liefde voor Engelands voortreffelijke instellingen, die er uit spreekt, want niet onduidelijk schemert tevens een heimelijk genoegen door over de moeijelijkheden, waarin men een republikeinsch bestuur ziet gewikkeld.

De zaak is eenvoudig deze: Men vreest dat de vrije regeringsvorm van Amerika toch op den duur zal triomferen, en verder — dat hetgeen in Amerika bestaat, ook hier te Lande zal worden ingevoerd. Men ziet daarbij geheel over het hoofd, dat de instellingen van een Land, dat reeds zoo lang bestaan heeft als het onze, maar niet voetstoots kunnen worden ingevoerd bij eene jonge Natie, en omgekeerd. Teregt werd daarop onlangs door een onzer dagbladen opmerkzaam gemaakt. Er zijn hier te Lande — zegt de schrijver — hartstogtelijke bewonderaars van de Amerikaansche instellingen. Door hun ijver vervoerd, hebben zij echter anderen in den waan gebragt, dat men die ook hier te Lande moest toepassen. Daardoor hebben zij de mannen van het behoud verschrikt, en deze haten nu de Amerikaansche constitutie, uit vrees, dat het voorbeeld ten onzent zal worden gevolgd. Beide partijen vergeten echter, dat de staatkundige instellingen, die het best geschikt waren om de krachten van eene jonge en energische Natie in korten tijd tot volkomen ontwikkeling te brengen, al zeer veel kans zouden hebben niets te deugen voor onzen kunstmatigen en ingewikkelden maatschappelijken toestand. Het blad doet vervolgens opmerken, hoe onredelijk men handelt door *voor Amerika* de nederlaag der Amerikaansche beginselen te wenschen. Het haalt daarbij de opmerkingen aan van Herman Merivale (professor in de staathuishoudkunde te Oxford), wiens uitmuntend werk ten uwent zeker niet onbekend is. Deze zegt onder anderen: „In het Zuiden van Rusland zijn uitgestrekte gronden, even vruchtbaar als die van Amerika, en in een soortgelijk klimaat. Ze liggen oneindig digter bij Duitschland dan de Westelijke Staten van Noord-Amerika, en niettegenstaande nu Rusland reeds voor eene eeuw den stroom der landverhuizing in die rigting heeft zoeken te lokken, en vooral aan de Duitschers groote voorregten boven zijne onderdanen heeft aangeboden, trekken jaarlijks bijna 200,000 Duitschers naar Amerika, en slechts enkele Duitsche familiën verdwalen naar Rusland. Wat is de oorzaak van dit verschil? Blijkbaar alleen de aantrekkingskracht van politieke en commerciële vrijheid; eene andere oorzaak is niet te vinden."

Mogt het tot een oorlog met Amerika komen, dan kunnen bovenstaande beschouwingen uwe lezers op den weg brengen, om zich het verschijnsel te verklaren, dat de krachtige houding van ons Liberaal Gouvernement in deze aangelegenheid den steun zal vinden der Conservatieven, terwijl mannen als Cobden en Bright aandringen op gematigdheid.

— De Koning van Hannover wordt binnen weinige dagen te Londen verwacht. Ook de Koning van België, zal naar men verneemt, hier aankomen, ten einde een bezoek van rouwbeklag te brengen aan H. M. de Koningin.

— Generaal sir Edward Bowater, die Prins Arthur op zijne reis naar Frankrijk vergezelde, is zaturdag op 74jarigen ouderdom te Cannes overleden.

Kolonel W. H. F. Cavendish zal onmiddellijk naar Cannes vertrekken, ten einde de zorg voor den jeugdigen Prins op zich te nemen.

— Men verzekert dat generaal-majoor sir Richard Airy het opperbevel over de troepen in Canada zal aanvaarden.

— De Devastation van 6 stukken heeft heden de haven van Woolwich verlaten, met de Brilliant op sleeptouw. Dit laatste schip zal op de noordelijke kust van Schotland tot oefening der reserve dienst doen. Het laatste nieuws uit Amerika heeft te Woolwich veel sensatie verwekt. Men houdt het er nu voor dat de oorlog onvermijdelijk is.

— Gisteren heeft de stemming voor een Parlementslid ter vertegenwoordiging van Finsbury plaats gehad. Op den heer Cox hebben zich vereenigd 5361, op den heer Remington Milles 4812 stemmen. De eerste is dus met eene meerderheid van 549 stemmen verkozen.

— Men verneemt dat ook nu weder de gewone maatregelen zullen worden genomen om donderdag aanstaande (de dag na Kersdag) tot een stillen dag te maken, voor zoover dit mogelijk is. Waarschijnlijk zal er dus geen markt gehouden worden, en er zullen tot den volgenden maandag niet veel zaken worden gedaan. Het is echter mogelijk dat de besluiten van het Kabinet van Washington, waarvan vrede of oorlog zullen afhangen, zaturdag namiddag, 28 december, reeds hier bekend zullen zijn.

— Zaturdag ll. is ten gevolge van een lek in eene gazpijp brand ontstaan in het algemeene postkantoor. De vlam had zich reeds medegedeeld aan eene tafel van 40 a 50 voet lang, dienende voor het sorteren der brieven, toen het gevaar werd ontdekt, en de brand nog gelukkig gebluscht.

— Ten gevolge van den oorlog tusschen de Zuidelijke en Noordelijke Staten van Amerika, hebben alle Amerikaansche oorlogschepen, op een na, de kust van Afrika verlaten. Geheele ladingen slaven worden dus naar Cuba vervoerd, zonder dat de Engelsche kruisers dit kunnen verhinderen, daar zij, zoo lang de Amerikaansche vlag geheschen is, geen schip nemen mogen, al is het ook blijkbaar vol negers, zoodat dus de slavenhandel met Amerikaansche schepen weer in vollen bloei is.

— Met de Atrato zijn berigten aangebragt uit de Zuidelijke Staten van Amerika, waarvan wij het belangrijkste mededeelen.

In Chili verwacht men veel goeds van het nieuw bestuur, zoodat in de handelskringen het vertrouwen begint terug te keeren.

Uit Bolivia daarentegen zijn de berigten treurig. De opperbevelhebber van La Paz, kolonel Yanez, heeft 220 personen, betrokken in de laatste revolutionaire woelingen, laten doodschieten. Daaronder zijn de generaals Cordova, ex-president van Bolivia, en Hermosa, de priesters Zegada Larriva, Borgas enz., de kolonels Espejo, Silva, Larriva, Mendizabel en verscheidene andere voorname personen.

In Peru zijn de verkiezingen gunstig uitgevallen voor San Ramon; men hoopte het geschil met Bolivia in der minne te schikken, maar rustte zich nog steeds ten strijde tegen Ecuador. De schatkist is in slechten toestand, daar Castilla niet geslaagd is met de voorgenomen leening van 20 millioen dollars. Men verwacht dat Marhem als President zal opvolgen.

De stand van zaken in Mexico is rustig; de provincie Zuid-Carolina verkeert in zeer bloeijenden toestand.

FRANKRIJK.

PARIJS 17 December.

(*Particuliere Correspondentie.*)

Gisteren was hier het gerucht in omloop, dat de Moniteur heden morgen de benoeming zou mededeelen van den heer Laity tot minister van binnenlandsche zaken, ter vervanging van graaf de Persigny, wien de gezantschapspost te Londen weder zou opgedragen worden. De Moniteur bewaarde echter het stilzwijgen, hetgeen niet wegneemt dat die geruchten ook heden nog geloof vinden.

't Is zeer moeijelijk om te weten, wat er al of niet geloofwaardig is onder de velerlei geruchten, welke zich nog komen voegen bij die, welke ter beurze circuleren. Den eenen dag noemt men den heer Chevreau, prefect van Nantes, als de bedoelde persoon voor de portefeuille van binnenlandsche zaken; den volgenden dag worden de heeren Pietri of Laity als zoodanig gedoodverwd. Vroeger wendde men bepaald voor, dat graaf de Persigny de man was die het initiatief genomen had tot de wederoptreding van den heer Fould; thans echter beweert men juist het tegendeel en gaat men nog veel verder, door laatstgenoemden financier te promoveren tot Minister van Staat, den heer Magne tot Minister van finantien — eigenlijk slechts als prête-nom — omdat de heer Fould te veel tegenkanting ondervindt, dan dat hij zijne plannen met eenigen kans van goed succes zou kunnen doordrijven. Nu heeft men wel een nieuw toevlugtsoord voor graaf de Persigny in de Britsche hoofdstad, maar ik hoor niets van hetgeen men dan met den heer Walewsky zou aanvangen.

Terwijl men wacht op de uiteenzetting van het programma des heeren Fould, regent het hier finantieele plannen onder allerlei gedaanten. Gisteren zeide ik u reeds dat de heer Thiers aan eene brochure arbeidt, welke zoowel eene finantieele als eene staatkundige strekking moet hebben; heden hoor ik, dat al onze voornaamste uitgevers als begraven worden onder een stortvloed van manuscripten, terwijl geheele bezendingen memoriën, zoo aan den Keizer als aan den heer Fould, gerigt worden. De vroegere Socialisten van verschillende scholen zijn weder aan het werk getogen. Zij, die onder de beschuldiging gebukt gingen van de maatschappij te gronde te willen rigten, zijn nu dag en nacht bezig om de middelen tot hare redding te bedenken. De Socialisten hebben altijd een onoverwinnelijken afkeer betoond van de „mannen van het zwaard." Het leger is in hun oog, niet een zinnebeeld van magt, maar een symbool van het misbruiken van kracht, en zij zouden gaarne, even goed op grond van hunne leer, als uit zucht tot bezuiniging, de geheele opheffing daarvan zien.

Een ander middel van bezuiniging is den heer Fould voorgesteld en, naar men wil, zou hij daarnaar nog al ooren hebben: namelijk eene vermindering van het getal ontvangers-generaal en ontvangers der belastingen. De inning der belastingen kost in Engeland een derde minder dan in Frankrijk, en men verzekert dat de Minister vooral in die administratie eene belangrijke bezuiniging zou wenschen aan te brengen.

Andere staathuishoudkundige verbeteringen loopen daarentegen uit op de verhooging van het grootste aantal der tractementen van ambtenaren: een gouvernement moet altijd rijk genoeg zijn om dezulken die het goed dienen, ook goed te beloonen.

Ziedaar een zeer vlugtige en onvolledige schets van de schier ontelbare redeneringen, die ten bewijze kan strekken van hoe grooten omvang de kwaal is waaraan onze finantieele toestand lijdt. Het Wetgevend Ligchaam heeft ten vorigen jare, toen het een oogenblik zeer optimistisch dacht, verklaard „dat de rijkdommen van het Keizerrijk onuitputtelijk zijn." De feiten wederleggen die bewering echter op krachtdadige wijze. Het valt niet te ontkennen dat onze hulpbronnen rijk zijn en dat de grond als het ware nog dagelijks nieuwe oplevert: de inschrijving voor gemeente-obligatien, waarvoor het Credit Foncier slechts 38 millioen vroeg, bedroegen er 45, hetgeen wel bewijst dat er nog geld genoeg onder ons is, maar onze rijkdommen zijn volstrekt niet onuitputtelijk, tenzij men er met verstandige zuinigheid gebruik van make.

Nu ik toch van bezuinigingen spreek, verdient het (gisteren per telegraaf medegedeelde) Keizerlijk decreet opmerking, volgens hetwelk twee regementen van ons leger zijn ontbonden. Intusschen komt mij die opheffing niet volkomen helder voor. Zoowel het 103de linie-regement, dat nog niet lang bestaat, als het 1ste regement vreemdelingen, hebben nooit volledige kaders gehad. Laatst bedoeld regement lag in Corsica in bezetting; de daartoe behoorende officieren en onderofficieren zullen wel bij het 2de regement ingedeeld worden, dat dan den naam van vreemden-legioen zal aannemen.

De telegraaf zal u ook in kennis gesteld hebben met het door den Moniteur opgenomene zeer gestrenge, ja harde rapport omtrent den heer de La Prade, lid der Academie, hoogleeraar in de faculteit der letteren te Lyon, ter zake van een door hem in Le Correspondant geplaatst gedicht. De Minister herinnert den auteur in harde woorden, dat hij een salaris van de Regering trok en haar dus niet behoorde aan te vallen, waarom hij zijne afzetting eischt, welke bij het daaronder volgend Keizerlijk decreet wordt uitgesproken. De heer de La Prade was onafhankelijk, maar der Regering niet toegewijd, en op het gebied der staatkunde deelde hij de insigten niet geheel van dr. Louis Véron, den directeur van Le Constitutionnel, den uitvinder eener nieuwe soort van „dévouement indépendant." Vroeger dacht men vrij algemeen dat beide woorden minder gemakkelijk naast elkander te voegen waren, zoo al niet eene contradictie inhielden.

Het wordt mij bevestigd dat L'Ami de la Religion door de Regering is aangekocht. Sedert september verkeerde dat blad reeds in groote geldelijke verlegenheid; zijne voornaamste schrijvers, de heeren de Montalembert, Dupanloup, Paul Andral, d'Haussonville enz. hadden reeds belangrijke voorschotten gedaan, en het blad kon zijne onkosten niet bestrijden. De gérant, abt Sisson, moest tot elken prijs nieuwe fondsen hebben, maar daar er geen geld kwam opzetten, onderhandelde hij, door den nood gedrongen, met de Regering, en verkreeg 120,000 francs, met belofte eener jaarlijksche toelage. In ruil daarvoor zal nu ook L'Ami de la Religion een nieuw beeld van „dévouement indépendant" worden! Op het vernemen van dat berigt hebben de voornaamste redacteurs zich terug getrokken, en natuurlijk slaat niemand dan ook geloof aan de verzekering van het blad, dat er geenerlei wijziging gekomen is in zijne staatkundige gedragslijn.

Morgen wacht men in den Moniteur het heden door den heer Troplong in den Senaat uit te brengen rapport over het bekende senatus-consult. Daarbij moet het denkbeeld van ministerieele verantwoordelijkheid sterk afgekeurd worden, als in strijd met onze constitutie; voorts wordt beweerd dat de vlottende schuld betrekkelijk minder bedraagt dan vóór 1848.

— L'Opinion Nationale verzekert dat aan al de officieren van het zuidelijk leger in Italië bevel gegeven is hunne woonplaatsen tot nader orde niet te verlaten, terwijl voorshands geenerlei verlof zal worden verleend. Hetzelfde blad bevestigt dat in het begin der volgende maand door Koning Victor Emmanuel een uitstapje naar Napels zal gemaakt worden.

BELGIË.

Brussel 17 *december*. — Heden heeft de Kamer van Representanten, die gisteren niet in genoegzamen getale was opgekomen om eene zitting te kunnen houden, een aantal wetsontwerpen afgedaan. Daaronder behooren die tot vaststelling van het contingent van het leger voor 1862 en tot goedkeuring van het handelstractaat met Turkije, benevens de begrootingen voor de rijksmiddelen, de nationale schuld, de verstrekkingen enz.

Bij de behandeling van de wet op de middelen verklaarde de heer de Naeyer zich krachtdadig tegen de belasting op het zout. De Minister van finantien heeft dien weinig drukkenden accijns, die vijf millioen francs aan de schatkist opbrengt, echter verdedigd, en ten slotte is ook die wet aangenomen, met slechts ééne stem tegen.

DUITSCHLAND.

Coblentz 17 *december*. — Dezer dagen werd hier het gedenkteeken onthuld voor den strijder en zanger van den vrijheidsoorlog, Max von Schenkendorf, den 11 december 1817 als Regeringsraad alhier overleden. Dit monument vertoont het levensgroot en zeer gelijkend bronzen borstbeeld des dichters, op een schoon voetstuk van zwart marmer. Op de voorzijde van het voetstuk, tusschen lier en zwaard, door een krans van eikenloof omgeven, leest men den naam: Max von Schenkendorf, met de volgende strophe van E. M. Arndt: „Hij heeft van den Rijn, van Duitschland krachtig gezongen, zoodat de eer verrees waar zijn lied weêrklonk."

Berlijn 16 *december*. — Het Hof neemt heden den rouw gedurende vier weken voor den Prins Gemaal der Koningin van Engeland aan.

— De wet op het onderwijs zal denkelijk in den loop des jaars 1862 nog niet aan de Wetgevende Huizen voorgelegd worden, of althans eerst zoo laat, dat zij niet meer in de beide Huizen kan worden behandeld. Intusschen is het niet waarschijnlijk, dat zij punten behelzen zal, die aanleiding tot een ergerlijken strijd tusschen verschillende meeningen geven zal.

— Te Hamburg houdt men zich algemeen overtuigd dat noch de Senaat noch de Vertegenwoordiging der burgerij er aan denkt eene overeenkomst met Pruissen ten opzigte der vloot te sluiten. Althans de meerderheid van den Senaat is daar stellig tegen en ducht ook niet dat de burgervertegenwoordiging haar dringen zal.

— Naar men verneemt, heeft Hannover aan de Regeringen die in de zaak der kustverdediging betrokken zijn, een nieuw voorstel aangekondigd, en wel, gelijk vermoed wordt, met het doel om het slagen der onderhandelingen, welke thans hier met twee leden van den Bremer Senaat gevoerd worden, te verijdelen, of althans te vertragen.

— Volgens hier ontvangen berigt, is het Pruissisch oorlogsfregat Thetis den 5 november van Singapore naar Bangkok, de hoofdstad van Siam, gestevend, werwaarts ook de Ancona en de Elbe van China onder weg waren, en waar het eskader tot na het sluiten van het handelsverdrag met Siam blijven zou.

Hannover 15 *december*. — De Grootvorst Konstantijn van Rusland, die in den afgeloopen nacht van hier afreisde, zou slechts één dag te Berlijn vertoeven en dan naar Petersburg terugkeeren.

— Deze stad heeft een groot verlies geleden, door het afsterven van den beroemden componist Heinrich Marschner, die, na langdurig aan eene borstziekte geleden te hebben, gisteren avond ten gevolge van een aanval van beroerte bezweek. Ten jare 1795 te Zittau geboren, woonde hij een tijd lang te Leipzig en vervolgens te Dresden, waar hij met Karl Marie von Weber bijzonder bevriend was. In 1830 kwam hij als kapelmeester van den hofschouwburg naar Hannover, en bleef in die betrekking tot in 1858, toen hij met den titel van algemeen muziek-directeur op pensioen werd gesteld. Van zijne drie beroemdste

opera's: de Vampyr, Templer und Jüdin, en Hans Heiling, heeft hij de laatste hier gecomponeerd. Hij laat ééne dochter uit zijn eerste huwelijk na, terwijl de zonen uit dat huwelijk allen vóór hem zijn gestorven. Nu drie jaren geleden trad hij voor de tweede maal in het huwelijk, en wel met de zangeres Janda.

Reeds vele jaren geleden schonk de Leipziger hoogeschool hem eershalve de waardigheid van doctor in de wijsbegeerte en meester in de vrije kunsten, terwijl hij op verschillende tijdstippen door een aantal Europesche Hoven met ridderkruisen als overladen werd, al welke en andere onderscheidingen hij op hoogen prijs stelde, naardien verregaande zucht naar roem tot de eigenaardigheden van zijn overigens zeer beminnelijk karakter behoorde.

Weenen 17 *december*. — In de zitting van het Lagerhuis van den Rijksraad kondigde de minister von Schmerling heden het voorleggen van het Staatsbudget aan. De Rijksraad, zeide de Minister, is nog niet volledig zamengesteld, en kan derhalve nog geen aanspraak op een regt tot toestemming volgens § 10 der Grondwet maken. Intusschen is eene sluiting der Zitting noodzakelijk, en derhalve doet zich nu het geval op, bij § 13 ten opzigte der vaststelling van het Staatsbudget langs grondwettigen weg voorzien. Het Ministerie wil dit grondwettig regt des Keizers uitdrukkelijk constateren. De Keizer stelt er nogtans hoogen prijs op dat, nadat de grondwettige baan betreden is, bij de eerste vaststelling van het Staatsbudget, ten opzigte van den waarborg eener vertegenwoordiging van aller belangen, een openbaar onderzoek plaats grijpe, ten einde het vertrouwen in de opregtheid van de voornemens der Regering te bevorderen. Daarom heeft de Keizer het Ministerie gemagtigd de raming van het Staatsbudget voor 1862, en de daarmede zamenhangende finantiële voorstellen, bij wijze van uitzondering, den tegenwoordigen Rijksraad voor te leggen, en aan de besluiten daarvan, in dit bijzonder geval, dezelfde werking toe te kennen welke aan die van den gezamenlijken Rijksraad toekomt. Het Ministerie neemt jegens den gezamenlijken Rijksraad de volle verantwoordelijkheid uitdrukkelijk op zich.

Volgens de opgave des Ministers bij het indienen van het budget hebben in 1860 de inkomsten 300 millioen, de uitgaven 344 millioen florijnen bedragen, en was het te kort 65 millioen florijnen. Dit te kort is door crediet-operatien gedekt. Voor het jaar 1861 zijn de rekeningen der begrooting nog niet afgesloten. Dit jaar zal het deficit misschien 40 millioen bedragen. Door den ongeregelden toestand in Hongarije zijn de inkomsten met 11½ millioen verminderd. De gezamenlijke te korten zullen dit jaar 109½ millioen bedragen, die door crediet-operatien gedekt worden, waarbij men het negatief voordeel in het oog oog moet houden, dat de Regering geen hulp van de Nationale Bank ontvangen en geen papieren geld uitgegeven heeft. Voor het budget van 1862 is de begrooting voor het Hof en het burgerlijk bestuur 99¾ millioen, voor het departement van oorlog 108⅓, voor de Staatsschuld 124⅓, voor diversen 21⅓, dus gezamenlijk 354½ millioen. De inkomsten zijn op 296½ en het deficit is op 58 millioen geraamd, behalve het verhoogd cijfer van het militair budget, ten bedrage van 52 millioen, dat deels door verhoogde belastingen en deels door crediet-operatien gedekt zal worden. Hiertoe zal de Nationale Bank worden gebezigd, wier privilegie verlengd zal worden, tegen een renteloos voorschot van 80 millioen. De Staatsdomeinen zullen op bepaalde tijden worden verkocht, en er blijven nog 26 millioen der loten van 1860 ter beschikking van de Regering. Van de Engelsche leening heeft de Regering 3 millioen ponden sterling ontvangen. Op deze wijze wordt de Staatsschuld geregeld en de valuta hersteld, terwijl overigens de Bank onafhankelijk van den Staat gemaakt wordt.

De Kamer heeft onverwijld eene commissie van negen leden tot onderzoek van het budget benoemd.

— De leden der hier bestaande Vereeniging van dagblad- en andere schrijvers, Concordia, biedt aanstaanden donderdag den Rijksraad professor Herbst, die, als verslaggever over het wetsontwerp op de vrijheid van drukpers, dat kostelijk kleinood der nieuwe Volken verdedigd heeft, een eeremaaltijd aan, bij welke gelegenheid hij tevens tot eerevoorzitter der Vereeniging benoemd zal worden.

— De Oesterreichische Zeitung neemt, terwijl zij haar formaat vergroot, tevens den naam aan van Constitutionelle Oesterr. Zeitung, waarbij men hartelijk wenscht dat zij zich nimmer genoodzaakt zal zien dien naam op nieuw te veranderen.

ITALIË.

Turijn 17 *december*. — De Opinione wederspreekt de verzekering van La Patrie, wegens de waarschijnlijke benoeming van Garibaldi tot Koninklijk stadhouder of burgerlijk en militair gouverneur der Napelsche provincien. Volgens dat blad zal de Wetgevende Zitting niet gesloten worden vóór dat de meest dringende wetsontwerpen aangenomen zijn, en zal dit uitstel van het sluiten der Zitting ook de reis des Konings naar Napels tot het einde der maand februarij doen uitstellen.

— Daar eenige dagbladen aanvallen op de eer van een hooggeplaatst ambtenaar gerigt hebben, die als ernstige beleedigingen dier eer moeten worden aangemerkt, en het openbaar gerucht den heer Boschi, secretaris-generaal bij het departement der openbare werken, als den bedoelden ambtenaar aanduidt, heeft deze in de Gazetta del Popolo aangekondigd, dat hij de zaak voor de regtbanken zal vervolgen.

— Uit Napels wordt gemeld dat de bende van Cipriani te Cervinara is binnengedrongen, en aldaar de magazijnen geplunderd, de gevangenissen opengezet en zeven gevangenen bevrijd heeft.

— Volgens rapport van den heer Palmieri over de uitbarsting van den Vesuvius, kondigde de sismograaf den 14 dezer nieuwe schokken en de toestel van Lamona nieuwe storingen aan. De kraters hadden tot acht ure des morgens veel rook en asch uitgeworpen. De werkingen tot waarneming verkeerden in ongeregelden staat.

— Uit Rome wordt den 16 dezer het volgende gemeld: De heer de Lavalette heeft een onderhoud van twee uren met Koning Frans II gehad, de verwijdering van welken onttroonden Souverein door Frankrijk gewild zou worden. De daarover geraadpleegde kardinalen zouden aangeraden hebben dat hij het Quirinaal moest verlaten en zijne residentie naar het hem toebehoorend paleis Farnese overbrengen. De Pauselijke Minister van finantien heeft aangekondigd dat de fondsen, tot betaling der buitenlandsche schuld, tegen het einde dezer maand bestemd, gereed liggen.

Dat Borges gevangen gemaakt is, wordt bevestigd door een Spanjaard, de eenige der bende die heeft kunnen ontsnappen. Men heeft eene hoeve in brand gestoken, in welke Borges overvallen is, en dat opperhoofd heeft zich den 8 december moeten overgeven.

Per Telegraaf.

LONDEN 18 December.

Uit New-York zijn berigten tot 7 dezer ontvangen. De dagbladen verzekerden hoe de President Lincoln te kennen heeft gegeven, dat hij in de betrekkingen met het buitenland eene voorzigtige staatkunde wil handhaven, en er dus geen vrees voor oorlog met Engeland bestaat, tenzij Engeland een voorwendsel tot oorlog zoeke, en daarover voedde de Regering geen vrees. — Een regement Bondstroepen had Port Royal verlaten, was in de rigting van Charleston voortgerukt, en had op twintig mijlen van die stad drie batterijen en eene groote hoeveelheid katoen bemagtigd, waarvan echter reeds een groot gedeelte door de Zuidelijken vernield was. De Bondstroepen hebben Tybee ontruimd.

Eene Nederlandsche vloot was voor Laguayra verschenen, om van Venezuela genoegdoening voor de schending der Nederlandsche vlag te eischen.

De stoomboot-maatschappij voor de gemeenschap met de Kaap de Goede Hoop heeft order van de Regering ontvangen om hare stoombooten te wapenen.

Tweede depêche.

De blokkade der havens van Charleston en Savannah zal weldra effectief zijn door het laten zinken van schepen met steenen geladen. Door het Kabinet van Washington is het stelsel aangenomen, om op nieuw katoen te verbouwen door de Bondstroepen in de Slavenstaten, ten einde daarna die grondstof naar New-York te zenden, om voor rekening van het departement van oorlog verkocht te worden. De slaven zullen voorts ook tot de cultuur van dat product gebezigd worden.

PARIJS 18 December.

De Moniteur zegt dat Le Correspondant eene waarschuwing wegens het opnemen der gedichten van den heer de Laprade ontvangen heeft.

Het rapport van den heer Troplong over het senatus consult spreekt uitvoerig over de opheffing der buitengewone credieten, de afdeelingsgewijze stemming over het budget enz., maar verklaart zich tegen de eventuële herstelling der ministeriële verantwoordelijkheid, die spil waarop het parlementair stelsel draait, dat de Constitutie bepaaldelijk niet wil. Verder wijst het op de voordeelen der af- en overschrijvingen, die tijdens den Italiaanschen oorlog gebleken zijn. De Keizer, zoo wordt in het rapport gezegd, betoont door de besproken maatregelen de opregtheid zijner staatkunde.

MARSEILLE 18 December.

Blijkens berigten uit Konstantinopel van 11 dezer, heeft Ruchdi-pacha den Sultan aangezegd, dat 's Lands toestand wanhopig is en nimmer in zulk een neteligen toestand verkeerd heeft. Hij erkent dat de finantien in wanorde zijn; het leger ontvangt geen soldij; de provincien zijn in opstand. Ten slotte verklaart hij dat hij de ondersteuning noodig had van alle eerlijke lieden, om de moeijelijke taak, welke op hem rust, te vervullen. Deze woorden van den Minister hebben veel sensatie gemaakt.

Rizza-pacha is zeer ziek. Hij heeft uit Smyrna per telegraaf naar Konstantinopel om eenige vertrouwde geneesheeren verzocht.

In den harem nemen de ongeregeldheden toe.

WARSCHAU 18 December.

De bisschop Bialobrzeski, administrateur van de diocese Warschau, is bij vonnis van den krijgsraad veroordeeld tot de straf des doods. De veroordeelde heeft te kennen gegeven, zich niet met een verzoek om gratie tot den Czaar te willen wenden, alzoo hij zich geenerlei daad bewust is, welke hem des doods schuldig zou kunnen maken.

TURIJN 18 December.

De Minister van finantien heeft in de Kamer te kennen gegeven dat hij donderdag den finantiëlen toestand bloot zal leggen. Alsdan zullen de beraadslagingen over de belastingwet aangevangen worden. Ratazzi is, naar gezegd wordt, voornemens zijn ontslag als President der Kamer te nemen.

LONDEN 18 December.

Voor *Koffij* was de stemming flaauw. Native Ceylon 66/6. — *Thee* en *Suiker* stil. Madras 41/ a 44/6. — *Lijnzaad.* Zwarte Zee 60/ a 60/6. — *Hennep.* St. Petersb. Rein £ 34.4 a 35. Riga dito £ 35.4. — *Talk.* (St. Petersb. gele Kaarsen) in loco 51/6, Dec. 51/6, Jan./Maart 51/9, April/Junij 52/. Heden werden afgeleverd 830 en aangevoerd 1700 v. — *IJzer.* Schotsch 48/3.

LIVERPOOL 18 December.

Van *Katoen* zijn heden 10,000 b. afgedaan.

BERLIJN 17 December.

Rogge per Dec. th. 52¼; per voorj. th. 51¾. — *Raapolie* per Dec. th. 12⅞; per voorj. th. 12⅛.

MADRID 17 December.

Spanje 2 pc. 43.30; dito 3 pc. 49.70.

PARIJS 18 December.

Frankrijk 3 pc. 67.40; dito 4½ pc. 94.50. Cred. Mobil. 722. Spanje 2 pc. —; dito binnenl. 3 pc. 47⅛.

LONDEN 18 December.

De Gecons. 3 pc. 90⅞. Rusland 5 pc. 98½. Spanje, 2 pc. 41¾; dito Buitenl. 3 pc. 50⅞; dito Cert. 5⅛. Mexico 3 pc. 26⅜. Grenada 3½ pc. 14½. Venezuela 4½ pc. 21¼. Holland 2½ pc. 64⅞.

WEENEN 18 December.

Oostenrijk, Metalliek 5 pc. 66.10; dito Nation. 5 pc. 81.10. Wissel op Londen *f* 141.50.

FRANKFORT 18 December.

Oostenr., Metall. 5 pc. 45¼; dito Nation. 5 pc. 55½. Spanje 2 pc. 40¾; dito 3 pc. 46¾.

ANTWERPEN 18 December.

Oostenrijk Metall. 5 pc. 46; dito Nation. 5 pc. 56⅞.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 18 December.

In het bij dit N.º behoorend Bijvoegsel zijn opgenomen de uitvoerige verslagen van de gisteren avond en heden gehouden zittingen van de Tweede Kamer enz.

De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft heden de beraadslagingen over het ontwerp van wet nopens den Raad van State uitgesteld tot morgen, donderdag ten elf ure, uithoofde de Vergadering, die tegen half een ure was belegd, eerst ten half drie ure kon aanvangen, doordien de leden der Kamer bij den Koning waren ontvangen. Ook vrijdag zal er eene zitting van de Kamer worden gehouden, tot het beraadslagen over eenige ontwerpen, waaronder die, houdende de Staatsbegrooting van de spoorwegen voor de jaren 1860 en 1861.

De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft voortgezet de beraadslagingen over het hoofdstuk X (Departement van Oorlog) der Staatsbegrooting voor 1862. Het amendement van den heer Dommer van Poldersveldt, om het cijfer voor het kampement van *f* 80,000 met *f* 62,000 te verminderen, is met 36 tegen 29 stemmen *verworpen*. Voorts heeft de heer Dommer *ingetrokken* zijn amendement om de kosten van de kazernering met *f* 62,000 te verhoogen. Dat lid heeft echter volgehouden zijn amendement, om de uitgaven voor de kazernen te Doesborgh te doen vervallen, en is dat amendement, waarvoor *f* 50,000 van de begrooting wegvallen, *aangenomen* met 61 tegen 5 stemmen. Ten slotte is hoofdstuk X in zijn geheel *aangenomen* met 38 tegen 29 stemmen.

Daarna zijn de beraadslagingen aangevangen over Hoofdstuk XI, *Departement van Kolonien*. De heeren Nolthenius, Hoffman en Heemskerk Az. hebben reeds aan de algemeene beraadslagingen deel genomen. De beide laatsten legden hunne ongerustheid aan den dag over de koloniale politiek, door den tegenwoordigen Minister van Kolonien aangenomen of over het stelsel, door hem gevolgd, maar eerstgemelde was eenigzins meer gerust gesteld dan vroeger en zou de nadere ophelderingen en inlichtingen van den Minister afwachten, om daarna zijne stem over het hoofdstuk te regelen. Morgen ochtend zullen de beraadslagingen over dat hoofdstuk worden voortgezet.

Heden avond wordt er weder zitting gehouden tot behandeling van de ontwerpen nopens de provinciale belastingen en tot benoeming van de commissie over de enquête over het zeewezen.

In die avondzitting zijn, naar men ons per telegraaf berigt, aangenomen de wetsontwerpen tot bekrachtiging van provinciale belastingen in verschillende provincien. Voorts zijn benoemd tot leden der commissie van enquête voor de aangelegenheden der Marine, de heeren Delprat, Poortman, Blussé, Dullert, ter Bruggen Hugenholtz, van Franck en Meeussen.

Bij Koninklijk besluit van 15 dezer is aan den heer R. H. S. G. Juckema van Burmania baron Rengers, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend uit de betrekking van betaalmeester te Leeuwarden, onder dankbetuiging voor zijne in deze en vroegere betrekkingen aan den Lande bewezen diensten en behoudens aanspraak op pensioen; — voorts zijn benoemd tot betaalmeester, te Leeuwarden, de heer jhr. W. L. B. van Panhuys, thans betaalmeester te Almelo; te Almelo, de heer mr. J. H. F. Umbgrove, thans surnumerair bij de dienst van 's Rijks schatkist.

Bij besluit van Gedeputeerde Staten van den 17 dezer is de heer mr. W. L. Voorduin benoemd tot commies-chef der 4de afdeeling ter Provinciale griffie van Zuidholland (statistiek), en in zijne plaats tot commies-chef der 1ste afdeeling aan gemelde griffie (algemeene administratie) de heer A. van der Velde Az., thans als adjunct-commies der 1ste klasse in diezelfde afdeeling werkzaam, en tot adjunct-commiesen der 1ste klasse de heeren mrs. van Randwijk en Zubli.

Men verneemt dat met mei 1862 de navolgende garnizoens-veranderingen zullen plaats hebben:

Infanterie. 1ste reg. inf.: 3de bat., thans te Nijmegen, wordt aldus verdeeld: staf en drie comp. naar Zwolle; 2de comp. naar Arnhem; 2de bat., thans te Arnhem en Zwolle, gaat naar Nijmegen. 2de reg. inf.: 3de bat., van Vlissingen naar Neuzen; 1ste bat., van Neuzen naar Vlissingen. 4de reg. inf.: tiraill.-comp. van het 3de bat., van Woerden naar Brielle. 5de reg. inf.: tirailleur-comp. van het 2de bat., van 's Hertogenbosch naar Geertruidenberg, en tirailleur-comp. van het 3de bat., van Geertruidenberg naar 's Hertogenbosch. 6de reg. inf.: te Willemstad, waar thans een detachement is gevestigd, zal er eene compagnie in garnizoen komen. 7de reg. inf.: 1ste bat., van Amsterdam naar den Helder; 2de bat., van den Helder naar Amsterdam. 8ste reg. inf.: de 4de comp. van het 3de bat. te Delfzijl, zal verwisselen met eene andere comp. van dat bat. uit Groningen.

Artillerie. Reg. veld-artill.: 4 comp., nu te 's Gravenhage, gaat naar Leyden; terwijl te 's Gravenhage in garnizoen komt de 3de comp. van het reg. rijdende artillerie uit Arnhem. 1ste reg. vesting-artill.: 1ste comp., thans te Delft, gaat naar Brielle; 2de comp., van Delft naar den Helder; 4de comp., van den Helder naar Delft; 5de comp., van den Helder naar Delft; 7de comp., van Gorinchem naar den Helder, en 12de comp., van Brielle naar Gorinchem. 2de reg. vesting-artill.: 7de comp., van Breda naar de Willemstad, en 8ste comp., van de Willemstad naar Breda. 3de reg. vesting-artill.: 1ste comp., van Delfzijl naar Groningen; 6de comp., van Groningen naar Delfzijl; 7de comp., van Maastricht naar Venlo, en 11de comp., van Venlo naar Maastricht.

Schiedam 18 *december*. — Tot lid van de Kamer van koophandel en fabrieken alhier, in de plaats van den heer J. A. J. Nolet, overleden, is verkozen de heer C. Nolet.

Delft 18 *december*. — Door eenige inwoners van Naaldwijk, woonachtig in den Oranjepolder, aan den Maasdijk en in het Honderdland, is dezer dagen aan den heer Burgemeester een prachtige zwart-marmeren inktkoker, rijk met zilver gemonteerd en voorzien van eene inscriptie, en eene zilveren penhouder en cachet vereerd, als bewijs van erkentelijkheid voor de wijze waarop hij, inzonderheid in den laatsten tijd, hunne belangen heeft bevorderd.

's Gravenhage 18 *december*. — Z. M. de Koning heeft heden in een bijzonder gehoor ontvangen de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, als ook verschillende autoriteiten.

— Heden middag heeft ten Hove een groot diner plaats, waaraan H. M. de Koningin-Moeder en Z. K. H. de Prins van Oranje zullen deelnemen en waarop Ministers, verscheidene leden van de Staten-Generaal en eenige andere personen genoodigd zijn. Dat diner zal gehouden worden in de onlangs verfraaide salons, die op prachtige wijze zijn ingerigt.

— Naar men nu verneemt zal 16 januarij a. s. de eerste voorstelling van de Koninklijke artisten ten Hove worden gegeven.

— Naar wij vernemen heeft de heer van Heemstra, Minister van Binnenlandsche Zaken, zich gisteren met zijne hoofdambtenaren bezig gehouden met het in gereedheid brengen eener credietwet voor dat departement. Reeds is het ontwerp daartoe aan de overweging van den Raad van State onderworpen, zoodat men de aanbieding van dat ontwerp dezer dagen bij de Tweede Kamer te gemoet ziet.

— In de gisteren gehouden zitting van den Gemeenteraad alhier is onder anderen beraadslaagd over de beide voorgedragene ontwerpen tot verfraaijing van het Buitenhof. Nopens het voorstel, door de meerderheid van Burgemeester en Wethouders daaromtrent gedaan, hebben de stemmen gestaakt, zoodat de beslissing tot eene volgende vergadering is verdaagd. Voorts is beraadslaagd over de voorstellen, door Burgemeester en Wethouders en door den heer van der Burgh ingediend, betrekkelijk de armen-inrigting. Bij het hoofdbestuur van die instelling bestaat het voornemen om de school en de werkplaats op te heffen. Het verlangt daartoe van zooveel noodig de magtiging van den Gemeenteraad. Met algemeene stemmen is besloten deze zaak in handen te stellen van de huishoudelijke commissie, haar rapport af te wachten en inmiddels geene beslissing in deze te nemen.

— Zaturdag jl. werd in het Hôtel de Nederlanden van den heer IJsveld door den kapitein J. van Streten komm. der tirailleur-compagnie van de dienstdoende schutterij alhier, een souper aangeboden aan de onderofficieren, korporaals en schutters, die hem bij de laatste oefening vereerd hebben met een micro-mètre. Nadat zich eene commissie gevormd had tot ontvangst der heeren officieren, werden die ten 9 ure in de fraai met chassinetten en vlaggen versierde zaal binnen geleid en door den sergeant-majoor in eene kernachtige rede welkom geheeten. Daarna werd door de verdere onderofficieren en verschillende andere personen het woord gevoerd en nam ten 12 ure het souper een aanvang, dat tot laat in den nacht duurde en waarin gulle vrolijkheid voorzat. Niettegenstaande het voornemen bij de heeren officieren bestond zich slechts kort in het midden der feestvierenden op te houden, ten einde hun genoegen niet te verzwakken, verbleven zij ongeveer 2½ uur daar. Lang zal dit feest in aangename herinnering blijven bij hen die het bijwoonden.

— Bij den kerkelijken ontvanger alhier is van een onbekende ontvangen de som van *f* 1000, ten behoeve van het kerkenfonds der Nederd. Hervormde gemeente alhier.

— Bij arrest van den Hoogen Raad van heden is vernietigd een arrest van het Hof in Overijssel, in zake P. O. Schaap. De Raad heeft den gerequireerde schuldig verklaard aan deelneming van het hier te Lande in omloop brengen van nagemaakte zilveren munt, en hem veroordeeld tot eene correctionele gevangenisstraf van een jaar en geldboete van *f* 50.

— Dat er in deze eeuw van beschaving nog menschen gevonden worden die aan spoken, heksen- en tooverij gelooven, bewijst een proces, gisteren voor het Provinciaal Geregtshof in Zuidholland behandeld. Voor dit Hof toch stond teregt een zeventigjarige oudroest uit Delft, beschuldigd van opligting en bedrog, alsmede van het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst, en wel door zich uit te geven voor wonderdoctor, professor en wat niet al. Talrijke bezoeken ontving de professor in Delft; zij bragten getrouw eene flesch mede, gevuld met al wat een wonderdoctor niet ontberen kan om scheikundig te onderzoeken. Dikwijls ook meende de patient zelf behekst te zijn. Dan deed de doctor hem onderscheiden vragen en gaf hem ten slotte een zwart poeder, om in te nemen met een weinig siroop. Dat poeder bestond uit ijzer- en koper-vijlsel, vermengd met mestzand door hem gekocht in de geweermakerij te Delft, en voor die behandeling en levering vorderde hij *f* 2 a *f* 3. De patienten kwamen van wijd en zijd naar den Delftschen loopen met de flesch in den zak, terwijl sommigen de dwaasheid hebben gehad te gelooven, dat zij door zijne kunst (wel ten bewijze dat de ziekte meest in hunne verbeelding was gelegen) waren genezen. De Regtbank veroordeelde hem tot één jaar gevangenisstraf en zeven geldboeten, elk van *f* 25. De advocaat-generaal vorderde dezelfde strafbepaling; de advocaat van den appellant mr. van Raalte verzocht eene geringe straf. Het Hof zal uitspraak doen op 24 dezer.

Scheveningen 17 *december*. — Op 22 pinken na is thans de haringvloot uit zee teruggekeerd. Daaronder bevindt zich de pink de Vrouw Pieternella, die, ten gevolge van een bekomen lek door de bemanning verlaten te Lowestoff was binnengesleept, weder terug. Aanvankelijk werd, naar men verzekert, voor die pink de aanzienlijke som van 100 pond sterling geëischt. Later echter, nadat het den ambtenaar gebleken was, welke menschlievende behandeling de kapitein van de gestrande schooner Blue Jacket en diens huisvrouw te Scheveningen hadden ondervonden, is het vaartuig voor de betrekkelijk geringe som van 30 pond aan den eigenaar, den reeder J. Vrolijk, afgegeven.

— De haring van de beste kwaliteit heeft heden gegolden den hoogen prijs van *f* 42; die van mindere soort bragt nog op *f* 24 het duizendtal.

Leyden 18 *december*. — Heden promoveerde in het Romeinsch en hedendaagsch regt, de heer W. Bosch Hz., van 's Hertogenbosch, met een academisch proefschrift: „Over de bevoorrechte schulden, welke volgens art. 750 W. v. K. op de aldaar bedoelde schepen en vaartuigen rusten."

Utrecht 18 *december*. — Eergisteren is de heer C. Numans, aan de Universiteit te Heidelberg tot medicinae doctor bevorderd, na het afleggen der daartoe vereischte examina, door de geneeskundige fakulteit onzer Hoogeschool als zoodanig bevestigd.

Arnhem 17 *december*. — Omtrent de vergiftiging welke op de Veluwe heeft plaats gehad, meldt de Arnhemsche Courant thans nog het volgende: De politie is op het spoor gekomen van eene vergiftiging welke gedurende 6 maanden gepleegd is door 2 dochters en 2 schoonzoons op hunnen vader en stiefvader. Is men wel onderrigt, dan zou deze zaak zich aldus hebben toegedragen: De genoemde personen bewoonden te zamen eene kleine boerderij. De kinderen wenschten zelven eigenaren daarvan te worden, doch de vader bleef te lang leven en stelde hun geduld te zeer op de proef. Daarom overlegden de broeders en zusters onder elkaâr om den 75jarigen vader met luciferskoppen een zacht einde te bezorgen. Dit geneesmiddel werd in de pap toegediend. De vader ondervond wel schadelijke gevolgen, maar bleef leven. De justitie doet onderzoek. De beklaagden zouden reeds schuld hebben beleden.

Harderwijk 17 *december*. — Naar men verneemt zal een aantal onderofficieren en korporaals, behoorende tot het vaste kader van het koloniaal werfdepôt alhier, door ander personeel van de verschillende infanterie-regementen vervangen worden.

— Bij het detachement suppletie-troepen, welke met het schip Sliedrecht, gezagvoerder Y. Feenstra, den 28 dezer te Rotterdam zullen embarqueren, ten einde naar Java te vertrekken, zal ingedeeld worden het detachement artilleristen, die te 's Gravenhage ruim twee maanden de proeven hebben bijgewoond met het getrokken geschut.

Zutphen 17 *december*. — Zoo als gemeld is, hebben de leden van de Kamer van koophandel en fabrieken alhier onlangs hun ontslag als zoodanig genomen. Den Minister van Binnenlandsche Zaken werd het voorstel gedaan, om tot eene verkiezing van nieuwe leden over te gaan, maar deze heeft, naar men verneemt, geantwoord dat vóór november 1862 geene verkiezing zal plaats hebben.

Steenwijk 14 *december*. — Gisteren is zekere H. M. in hechtenis genomen en gevankelijk naar Zwolle vervoerd. Deze persoon, wonende in de gemeente Steenwijkerwold, wordt verdacht zijn woonhuis moedwillig te hebben in brand gestoken.

Leeuwarden 16 *december*. — In de afgeloopen week is alhier bevallen van drie welgeschapen kinderen, twee zonen en eene dochter, R. F. Koopmans, huisvrouw van M. O. Talsma. Op den derden dag na de geboorte zijn de kinderen echter overleden.

De markies del Grillo, echtgenoot der beroemde kunstenares, mevrouw Ristori, is onlangs te Florence overleden.

Eerste Kamer.

Zitting van Woensdag 18 December.

In deze zitting, die in plaats van ten half een ure, eerst ten half drie ure aanvangt, is ingekomen eene missive van den heer van Weel, waarbij hij kennis geeft, dat hij, ten gevolge van ongesteldheid, verhinderd wordt de vergadering bij te wonen. — Aangenomen voor kennisgeving.

Van de Tweede Kamer zijn ingekomen de ontwerpen van wet, houdende de hoofdstukken VI, VII, VIII, IX *A* en IX *B* der Staatsbegrooting voor den jare 1862. — Verzending naar de afdeelingen.

Aan de orde van den dag is de beraadslaging over het wetsontwerp nopens den **Raad van State.**

De *Minister van Justitie* vraagt het woord en zegt, dat zijn ambtgenoot voor Binnenlandsche Zaken door eene ligte ongesteldheid verhinderd wordt de Vergadering bij te wonen en hem heeft verzocht, zich alleen met de verdediging van het ontwerp te belasten, waartoe hij zich bereid verklaart.

De *Voorzitter* dankt den Minister voor de gedane mededeeling.

Hierop doet de heer *van Andringa de Kempenaer* eene motie van orde, om de beraadslaging over gemeld ontwerp tot morgen te verdagen. (Daar de Koning de leden der Eerste Kamer ontvangen heeft, kon de zitting eerst ten half drie ure worden geopend.) Die motie van orde wordt door den heer *van Rijckevorsel* bestreden en door den heer *Cost Jordens* ondersteund.

In omvrage gebragt, wordt de motie *aangenomen* met 18 tegen 15 stemmen, en wordt de beraadslaging over het ontwerp *Raad van State* alzoo verdaagd tot morgen, donderdag ochtend ten elf ure.

De Commissien van Rapporteurs zijn gereed met hare verslagen over de wetsontwerpen: 1°, nopens het beheer der gelden tot den aanleg van de Staatsspoorwegen; 2°, tot vaststelling der Staatsspoorwegen voor 1860 en 1861; 3°, tot wijziging van hoofdstuk II der begrooting voor 1860; 4°, tot wijziging en verhooging van hoofdstuk IX B der begrooting voor 1860, en 5°, tot toekenning van eenige naturalisatien. — Drukken en ronddeelen en discussien bepaald op vrijdag ten elf ure.

Kunstnieuws.

Onder de velerlei genietingen, die dingsdag avond den kunstminnaren werden aangeboden (o. a. Leesvergadering der Hollandsche Maatschappij van fraaije kunsten en wetenschappen, benefice-voorstelling van Mw. Kleine in den Hollandschen schouwburg enz., om van andere vereenigingen niet te spreken) bekleedde de soirée musicale van den heer Willem Coenen eene eerste plaats. 't Is dan ook ongetwijfeld een gevolg van dat veelzijdig genot, dat de zaal der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen niet een zoo talrijk publiek bevatte, als op iederen anderen avond ongetwijfeld het geval zou zijn geweest.

De concertgever heeft door zijn zuiver en gevoelvol spel levendigen bijval verworven, en hij bragt de aanwezigen letterlijk in verrukking, door de bij uitnemendheid kunstige en vlugge uitvoering zijner compositien voor de linkerhand (fantaisie op *The last rose of summer* en *God save the Queen*). Hij werd waardiglijk ter zijde gestaan door mej. C. Froschardt, (sopraan) en de heeren Ed. Rappoldi (viool) en Louis Lubeck (violoncelle). Eerstgenoemde bragt de aria uit het Oratorium Paulus, eene cavatine uit de opera Robert le Diable en een paar bevallige liederen van Nicolai met gevoel en zuiverheid ten gehoore, zoo als men dit verwachten mogt van de gunstig bekende chanteuse.

Zoo Willem Coenen onder ons bekend en gewaardeerd is, Louis Lubeck, die even als hij geruimen tijd in het buitenland vertoefde en meer bepaald in Frankrijk lauweren mogt verwerven, handhaafde zijnen roem als uitstekend violoncellist. Zoowel de trio van Beethoven, waarbij de heer Rappoldi assisteerde, als de overige Nos. van het programma, gezamenlijk of afzonderlijk uitgevoerd, bragten het publiek in verrukking. Alle executanten genoten herhaaldelijk de eer der terugroeping.

Wij mogen met regtmatigen trots de stad onzer inwoning geluk wenschen, dat zij een virtuoos als den heer W. Coenen voortaan onder hare inwoners zal kunnen tellen. Zonder twijfel zullen op den duur de ondubbelzinnige blijken van belangstelling zijner stadgenooten hem ten spoorslag strekken, om zijne zoo schoon aangevangen loopbaan roemrijk te vervolgen.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 18 December.

OVERLEDEN: M. H. van Straaten, d., 3 j. — H. Cats, z., 2 j. — B. M. Bloem, vrouw van C. Koevoet, 54 j. — J. Zöllner, man van W. de Hooge, 26 j. — M. Elserman, man van G. J. Becker, 40 j. — H. H. P. van Welzenis, z., 3 m. — M. Meininger, d., 2 j. — A. H. Mingaars, d., 2 j. — M. C. Wittrock, d., 6 m.

BEVALLEN: T. Oosterom, geb. Buring, z. — T. van Gent, geb. van Keulen, z. — J. Houben, geb. Versnel, z. — J. van Dijk, geb. Scherf, d. — C. Haagberg, geb. Bijster, d. — C. J. Bax, geb. Bosschaart, d. — M. C. van Leeuwen, geb. van Hoogstraten, z. — R. Blom, geb. Valk, d. — M. E. Dorleman, geb. Quekel, d. — J. M. de Boom, geb. Grauwen, d. — M. van Bienen, geb. van Zanten, d.

GEHUWD: J. P. van de Vaart, jm., 43 j., met J. M. Zwaans, wed. A. Knossenburg, 44 j. — J. Schaap, jm., 35 j., met H. van Meurs, jd., 31 j. — L. Walraven, jm., 33 j., met W. van den Berg, jd., 24 j. — J. W. Bekker, jm., 23 j., met C. P. Lansmans, jd., 28 j.

246ste Staats-Loterij.

5de Klasse, 7de Lijst.

Trekking op 18 December.

GETROKKEN PRIJZEN.

Prijs van *f* 50000: N.° 2152
" " - 1000: " 3805 6103 16370
" " - 400: " 5996 7142 7963 10902 18286 18496
" " - 200: " 657 5131 7697 16104 18420
" " - 100: " 1477 4550 5145 7961 8617 13332 13866 14313 19387 19959

Prijzen van *f* 70:

25	2570	5753	8712	10505	13611	15588	17400
31	2587	5861	8725	10706	13632	15644	17401
55	2675	5915	8728	10715	13653	15767	17444
112	2783	5993	8771	10731	13732	15812	17628
149	3074	6045	8785	10850	13760	15855	17702
463	3096	6114	8887	10996	13867	15866	17736
675	3239	6291	9126	11046	13884	15951	17845
739	3246	6295	9157	11105	13930	15979	17960
790	3303	6397	9190	11010	14026	16116	18006
866	3355	6518	9197	11311	14058	16138	18102
887	3464	6663	9368	11354	14107	16235	18267
924	3476	6932	9565	11514	14113	16351	18320
1050	3512	6934	9612	11527	14243	16355	18392
1123	3709	6993	9637	11856	14251	16358	18634
1204	3925	7043	9741	11939	14265	16410	18830
1506	4218	7061	9789	11963	14304	16480	18909
1525	4589	7129	9833	11975	14335	16512	19015
1542	4707	7177	9877	12055	14369	16578	19035
1597	4722	7267	9894	12121	14438	16559	19140
1696	4798	7298	9917	12245	14461	16607	19237
1744	4886	7317	9919	12262	14492	16661	19269
1745	4906	7434	9996	12264	14523	16687	19350
1793	4911	7600	10001	12411	14605	16725	19397
1817	5044	7658	10029	12578	14638	16751	19431
1827	5098	7927	10034	12646	14722	16908	19512
1949	5126	8048	10046	12759	14821	16998	19530
2116	5218	8081	10058	12875	14908	17000	19579
2136	5282	8137	10064	12877	14935	17011	19644
2198	5311	8158	10105	12907	15272	17098	19692
2266	5336	8170	10184	13067	15277	17169	19715
2269	5373	8392	10210	13136	15279	17192	19754
2342	5512	8424	10396	13436	15442	17218	19913
2394	5573	8439	10443	13444	15498	17330	19918
2426	5642	8519	10495	13525	15570		

VERKOOPING van HUIZEN en ERVEN,
IN HET NOTARISHUIS TE ROTTERDAM:

Woensdag den 18 December:

Een Huis enz., Zijl, 2/389;	trekg. *f*	6300,
daarboven *f* 400, verkocht.		
Een Opstal eener Photogeenfabr. Fijenoord	" -	16700,
daarboven *f* 100, verkocht.		
Een Huis enz., Pottebakkersteeg, 1/186;..	" -	3700,
daarboven *f* 230, opgehouden.		
Een Pand enz., Boompjes, wijk 1/ongen...	" -	3600.
Een Pand enz., " " " ..	" -	1500.
Gecombineerd om *f* 8000 opgeh.		
Een Huis enz., Spuiwater, 5/675;......	" -	3400,
daarop verkocht.		
Drie Huizen enz., Salakade, 13/258 en 264.	" -	1575.
Een Huis enz., " 13/259;......	" -	2675.
Een Stuk Opengrond, Saladekade;.....	" -	400.
Een dito dito, "	" -	275.
Een dito dito, "	" -	250.
Gecombineerd om *f* 5385 verkocht.		
Een Huis enz., Langelijnstraat, 10/420;...	" -	1700,
daarboven *f* 200, verkocht.		
Een stuk Bouwgrond, Kruiskade;......	" -	1600.
Een dito dito, "	" -	1925.
Een dito dito, "	" -	2025.
Gecombineerd om *f* 6690 verkocht.		
Een stuk Bouwgrond, als voren;	" -	5000,
daarboven *f* 200, verkocht.		
Een stuk Bouwgrond, als voren;	" -	3550.
Een dito dito, " "	" -	3550.
Een dito dito, " "	" -	3400.
Een dito dito, " "	" -	4250.
Gecombineerd om *f* 15,830 verkocht.		
Een Huis enz., N. Vogelenzang, 9/311;	" -	1700.

Beursberigten.

LONDEN 17 December.

3 pc. Cons. cont.	90½ z. coup.		3 pc. Peru.....	80 a	82
id. id. op tijd..	90½ z. coup.		4½ pc. id. Urib..	93 -	96
5 pc. Oostenrijk	65 -	70	id. te New-York	88 z. coup.	
dito 1859.....	65 -	70	3 pc. Portugal..	46 -	48
4½ pc. België...	98 -	100	5 pc. Rusland..	97 -	99
5 pc. Braz. 1824	97 -	99	4½ pc. idem....	90 -	92
id. 1839/59....	97 -	99	3 pc. idem....	58 -	60
id. 4½ pc. 1852..	88 z. coup.		3 pc. Spanje...	50½ -	51
idem 1858.....	88 z. coup.		2 pc. idem.....	41 -	42
6 pc. Buen.-Ayr.	87 -	89	idem Amort....	16 -	17
6 pc. Chili.....	99 -	101	id. Cert. Coup..	5½ -	5½
3 pc. idem.....	68 -	70	5 pc. Sardinië..	78 -	—
5 pc. Denemark.	— -	—	6 pc. Turkije...	76½ -	77½
3 pc. idem.....	82 -	84	idem Nieuwe...	66 -	67
2½ pc. Holland.	64 -	65	4 pc. idem.....	101 -	102
4 pc. idem.....	98 -	100	3 pc. Venezuela	20 -	21½
Equador.......	15 -	16	idem Uitgest...	10 -	11
id. Land-warr.	— -	—	Wissel Amst.kort.	11.16½ a	17½
3½ pc. Grenada.	9 -	10	idem 3 m......	11.19½ a	19½
id. Uitgestelde.	5½ -	5½	idem Rott. 3 m..	11.19½ a	19½
3 pc. Mexico...	26½ -	26½	idem Parijs kort.	25.27½ a	35
4½ pc. Peru....	95½ -	—	idem 3 m......	25.57½ a	65

De stemming was heden iets beter, doch de omzet niet groot.

ROTTERDAM 18 December.

	l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl... Werk. Schuld 2½ pCt.	62 5/16	62 7/16	62 5/16
" Handel-Maats. 4½ "	134¼	resc.	
Spanje... Oblig., 3 nu 2 "	41		
" Certificaten.... "	5¾		
Rusland.. Obl. 1798/1816 5 "	100¼		
" Obl. te Londen. 3 "	57⅝		
Oostenr... Obl. in Metal. 2½ "	25⅛		
" dito dito 5 "	43½	43 13/16	43½
" dito Nationale 5 "	53 5/16	53 9/16	53 5/16
" Ad. fl. 250 1854 *f*	190¾		
Grenada.. Obligatien.....4½ "	14¼	14⅜	
" Uitgestelde...1 "	5⅛		
Mexico... Obligatien....3 "	24⅞	25	25

Oostenr. fondsen waren aanvankelijk tot meer gunstige prijzen gevraagd, doch bleven eindebeurs tot dalende prijzen zeer aangeboden bij uitgebreiden omzet; Mexic. vaster; Grenada's daarentegen in flaauwe stemming, beide soorten met levendigen handel; overigens weinig variatie.

Het Committé der Effecten-Handelaren.
H. A. MARCELIS, *Secretaris.*

Laatste prijzen ten drie ure: Portugal, Obligatien te Londen 1856/59, 3 pc., 43½. Rusland, Spoorw.-Aand., *f* 187¾, *f* 188, *f* 188. Oostenrijk, Metalliek Oude, 5 pc., 43½, 43⅝, 43⅝; dito Nation., 5 pc., 53 5/16, 53½, 53½. Grenada, Oblig., 4½ pc., 14 7/16.

AMSTERDAM 18 December.

	l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.... Werk. Schuld 2½ pCt.	62 7/16	62½	
" dito dito 3 "			
" dito dito 4 "	98⅛	98 5/16	98 5/16
" Amort. Synd. 3½ "	91		
" Hand. Maats.	134¼	134½	134¼
" O.-I. Leening 4 "	97		
" Holl. Spw.... 4 "			
" Rijn dito..... 4½ "	103¼		
" M. van Weld. 4 "			
België, .. Cert. *Rothsch.* 2½ "			
Frankrijk, Certificaten.. 4½ "			
Spanje... Buitenlands.. 2 "	41⅛	41 3/16	41 3/16
" dito 3 "			
" Binnenlands. 3 "	46⅞		
" Amort. Schuld	16 3/16	16 5/16	16¼
" Bew. v. Coup.			
Portugal, Obligatien... 3 pCt.	44½	44¾	44¾
" dito 1856/59. 3 "	43⅝	43 13/16	43⅝
" dito Uitgest..			
Rusland, Ob. *Hope en C.* 5 "	100⅜	100⅛	100⅛
" dito 1828/29.. 5 "	100¼		
" Cert. 1831/33 5 "	77⅛	77⅜	
" d.° 1840..... 4 "	71		
" d.° *Stieglitz*.. 4 "	70⅞	70 15/16	
" d.° d.° Nieuwe 5 "	79⅜	79½	79⅜
" d.° d.° 1855 N. 5 "	91⅜	91⅛	91⅛
" d.° te Lond. 4½ "	88⅛		
" d.° v. Assign.. 6 "	53⅛		
" Inschr. dito.. 6 "			
Polen,... Aand. 1835.. .... *f*	163		
" Oblig....... 4 pCt.			
Pruissen, Oblig. .... 4½ "			
" dito 1859.... 5 "			
Oostenr., Ob. *Goll en C.* 5 "			
" d.° dito 4 "			
" d.° Met. Oude 5 "	43 11/16	43⅞	43 11/16
" d.° N. te Ams. 5 "	67⅝	67½	67½
" d.° Nat. Met.. 5 "	53⅝	53¾	53⅝
" d.° Metalliek. 2½ "	23	23⅛	23
" W. Ad. fl 250 4 "	189	190½	
Brazilië, 1824, £ 100 5 "	96		
Equador, £ 100 ...... 1 "			
Venez.,.. Obligatien... 3 "	19⅝		
" Uitgestelde.. 1½ "	10 1/16		
Grenada, Obligatien... 4½ "	14⅜	14⅛	14⅜
" Uitgestelde.. 1 "	5⅛	5¼	
Mexico,.. Obligatien... 3 "	25		
Illinois .... 7 "	78¼		

Rijn Shares, 183. Rusland, Certific. te Lond., 1859, 3 pc., 57 9/16; dito bij Hope en Co., 1860, 4½ pc., 88¼, 88⅜, 88⅜; dito Spoorweg-Actien, 5 pc., 188, 189, 188¼. Weener Bank-Actien, 3 pc., *f* 614, *f* 618, *f* 615; dito Aand. 1860, 5 pc., 347. Brazilie 1852, 1858 en 1860, 4½ pc., 86¼. Galveston, Stellen, 8 pc., 17⅞. Griekenl., 1825, 5 pc., 5⅛, 5 3/16.

Beleening 4, Prolongatie 4½, Disconto 4 pc.

Ter beurze heerschte over het algemeen eene williger stemming. In Nederl. 2½ en 4 pc. was nog al handel; voor Portug., Spaansche en Oostenr. bestond mede vrij levendige vraag; alleen Russ. 4 pc. waren gedrukt.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 62 7/16 a ½. Spanje, 2 pc., 41⅛ a 3/16; dito binnenl., 3 pc., 46⅞. Oostenr. Metall., 5 pc., 43 9/16; dito Nation. 5 pc., 53⅛.

PARIJS 17 December.

Frankrijk 3 pc. a cont. 67; dito op ultimo 67.20; dito 4½ pc. a cont. 94.90, 94.70; dito op ultimo 95, 94.80; Bank-Actien 2960. Crediet Mobilier 718.75, 710. Rusland 4½ pc. —; dito Spoorweg-Aandeelen 398.75, 397.50. Napels 5 pc. —. Spanje 2 pc. 41½; dito buiten. 3 pc. Oude —; dito Nieuwe 49½; dito binnenl. 3 pc. 47½; dito Passive —. Oostenrijk 5 pc. 71½.

Wederom waren alle fondsen lager en heerschte ter beurze eene flaauwe stemming.

Weerkundige Waarnemingen op 18 December 1861. — 8 uur v. m.

NAMEN der PLAATSEN.	BAROMETER te Maastricht en verschil.	WIND. rigting.	WIND. kracht.	TEMPERATUUR.	TOESTAND DER Lucht.	TOESTAND DER Zee.
	Millim.			*Celsius.*		
Hartlepool......	+ 12. 2	N.W.	—	+ 7. 8	buijig.	slecht water.
Groningen......	— 2. 8	N.W.t.W.	2	+ 6. 0	—	—
Helder.........	— 0. 5	N.W.t.N.	8	+ 6. 9	—	—
Yarmouth......	+ 5. 4	N.N.W.	—	+ 6. 7	regen.	—
Vlissingen......	+ 0. 6	W.N.W.	9	+ 7. 9	—	—
Maastricht......	753. 2	W.Z.W.	2	+ 6. 6	—	—
Portsmouth.....	+ 8. 5	N.N.W.	—	+ 7. 8	bewolkt, betrokken.	slecht water.
Plymouth.......	+ 11. 4	N.	friss. bries.	+ 10. 5	heijig.	ruw.
Havre..........	+ 4. 7	N.	25	+ 8. 9	schoon.	onstuimig.
Parijs..........	+ 4. 0	W.Z.W.	15	+ 7. 1	betrokken.	—
Brest..........	+ 8. 9	N.	5	+ 8. 4	"	slecht water.

Alzoo grootste verschil in Nederland V 2. 9 G; generaal idem Ha 14. 5 G.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. *Aangek.* 18 dec. *Corn. Wern. Eduard,* Bakker, Hellevoet
T. D. Wagner, Ryder, Kaap Haïti (l. v. Falmouth)
(N. N. W.—N.)

Hellevoet *Aangek.* 18 dec. *Ingarania,* Bower, Alexandrië (E.)
Levant (st.), Havre
Jacoba, Schultz, Newc.
Volunteer (st.), Leith
Wilhelmina Catharina, Kiel, Koningsbergen
Pröven, Simonsen, Ystad
Klazina, de Jonge, d.°
Nancy, Petersen, Holbeck
Jantina Roelfina, Broekema, Stralsund
Susanna, Aykens, Dantz.
Anna, Tjaddens, Pillau
Gesina Mensinga, Nilsson, Stockholm
Engelina Petronella, Nagel, Libau
Jantina, Boon, Riga
Gezina, Lindeboom, d.°
Twee Gebroeders, de Groot, d.°
Goldhoörn, Pott, d.°
Cornelia, Vorenkamp, d.°
Johann, Otten, d.° (als bijlegger n. Antw.)
Vertrokken.
Earl of Auckland (st.), Londen
Martlet (st.), Hull
Seahorse (st.), d.°
Eagle (st.), Goole
Rhône (st.), Brouwersh.
(W. N. W.—N.)

Brielle *Aangekomen* 14 dec. *Prins v. Oranje* (st), Duinkerken
Concordia (st.), Londen
Vertrokken.
Zingari (st.), Hartlepool
(N. N. W.—N. W.)

Maassluis (N. W.) 18 dec. Niets gepasseerd.

Texel (W—N) *Aangek.* 17 dec. *Jane,* Gates, Sunderland
Lambertus, Freerichs, Riga
Ihn & Sohn, Rebien, Pillau
Jantje Tuinema, Sikkens, Dantzig
Lucretia, Bracht, d.°
Jenny, v. Wijk, Riga
Maria, Pronk, Colding
18 *Constant,* Bouget, Alicante
Cornelia Jantina, Kwint, Dantzig
Leonore, Jongebloed, d.°
Vertrokken.
18 *Preciosa,* Ouwehand, Lissabon
de Hoop, Ouwehand, Oporto

Vlie *Aangekomen* 14 dec. *Gazelle,* Svendsen, Koningsbergen
Vertrokken.
14 *Stoomvaart* (st.), Hamb.

Zoltkamp *Aangek.* 14 dec. *Aurora,* van Dijk, Londen
Vertrokken.
13 *Agatha Jacobina,* Kramer, Londen

Zierikzee *Aangek.* 18 dec. *Saxonia* (st.), Antwerpen n. Rotterd.

Vlissingen *Aangek.* 17 dec. *Maria Helena,* Teerling, Riga
Gratitude, Kolk, Stockh.

—o—

Winnebah (K. v Afrika) *Aangekomen.* 8 nov. *Texel,* Hubert, St. George d'Elmina

Bordeaux *Aangek.* 14 dec. *Donati,* Linthorst, Cardiff

Calais *Binneng.* 12 dec. *Courrier,* Mathurin, Rotterd. n. St. Malo

Holyhead *Vertrokken* 16 dec. *Conqueror,* Jarrett, (v. Liverpool) Dordt
Polyxene, Steel, d.°

Cardiff *Vertrokken* 14 dec. *Eendragt,* Kamminga, Rotterdam
Sirene, Schroot, d.°
Elsina, Nanninga, Alicante

Bij de **Sorlings** *Aang.* 11 dec. *Catharina Jacoba Henriette,* Tönjes, Rotterd. n. Batavia

Falmouth *Aangek.* 16 dec. *Elise Rubcke,* Boysen, Moulmein
Vertrokken.
16 *Meika Jacoba,* Nannings, (v. Shields) Lissabon

Plymouth *Aangek.* 16 dec. *Pioneer* (st.), Rott. n. Bristol

Torbay *Vertrokken* 16 dec. *Sagitta,* Bakker, (v. Antw.) Buenos-Ayres

Portsmouth *Vertr.* 16 dec. *Arend,* Goossens, (v. Rotterdam) Havana

Douvres *Vertrokken* 16 dec. *Tregunnel,* Carter, (v. Rotterd.) Belfast

Deal *Gepasseerd* 16 dec. *Elsina Jantina,* Dijk, Dysart n. Lissabon

Londen *Aangekomen* 17 dec. *Jantje Martens,* Ates, Groningen
Perseverance, Cummings, Medemblik

Harwich *Aangek.* 16 dec. *William Parker,* Skeet, Dordrecht

Grimsby *Vertrokken* 16 dec. *Antje Brons,* Woortman, Emden

Shields *Vertrokken* 16 dec. *Godelevus,* Homveld, Dordrecht

Leith *Aangekomen* 16 dec. *Osborne* (st.), Rott.

Dundee *Aangekomen* 14 dec. *Zwaluw,* Steeksma, Harlingen
16 *Constantia Maria,* de Jong, Buenos-Ayres

Antwerpen *Vertr.* 17 dec. *Eugénie,* Nieberding, Buenos-Ayres
Transit, Boone, Vera-Cr.

Altona *Aangekomen* 16 dec. *Waterhuizen,* Oosterhuis, Rio-Janeiro

Bremerhaven *Aang.* 15 dec. *Wanderer,* Reiners, Hellevoetsluis

Emden *Aangekomen* 14 dec. *Gesina,* van Duinen, Groningen
Catharina Engelina, Albers, Delfzijl

Norden *Aangekomen* 12 dec. *Margrieta Eliza,* de Vries, Stettin

Travemunde *Aang.* 16 dec. *Erndte,* Brütt, Amst.

Gothenburg *Uitgekl.* 13 dec. *Coert Cornelis,* Klontje, Frankrijk

Christiania *Aangek.* 8 dec. *Mjösen,* Andersen, Amsterdam

Langesund *Aangek.* 5 dec. *Preciosa,* Hansen, Amsterdam

Drontheim *Aang.* 29 nov. *Erstatning,* Hassing, Amsterdam

Faaborg *Vertr.* 11—14 dec. *Rena,* Hilbers, Holland

Elseneur *Aangek.* 16 dec. *Catharina,* Kramer, Riga n. België
Hermanna Das, Das, Dantzig n. Antwerp.
Ettje, Mooi, Sunderland naar Malmoe
Johanna Marg., Wijnstok, Newburgh n. Riga

—o—

Rotterdam 18 dec. Wij vernemen nog nader omtrent het schip *James W. Fannin,* kapit. Briggs, v. New-York n. Rotterdam, bij Bermuda gestrand (zie ons vorig N.°), dat het vol water zat en totaal weg zal zijn. Van de lading zou slechts een klein gedeelte, en dat wel in beschadigden staat, kunnen geborgen worden.

Amsterdam 18 dec. Aangaande het Ned. kofschip *Martha Gialts,* kapit. Westenborg, den 6 nov. van hier n. Stettin vertrokken en den 10 dito uit het Vlie naar zee gezeild, heeft men sedert niets vernomen.

Noordwijk aan Zee 17 dec. Heden nacht zijn nabij dit dorp aangespoeld drie lijken, vermoedelijk behoord hebbende tot de bemanning van het schip *Johanna — Christina* (?), jl. zondag bij Wijk aan Zee gestrand.

Terschelling 15 dec. Heden namiddag is in de buitengronden alhier gestrand en verbrijzeld de schoener *Hedwig,* gevoerd geweest door kapit. Olsen, met eene lading gerst van Randers naar Amsterdam. Van de equipage, uit zes man bestaande, zijn door het volk der reddingsboot alleen de stuurman J. P. Jacobsen en de matroos J. A. Jensen gered en aan wal gebragt.

Rönne (Bornholm) 4 dec. Het Veendammer kofschip *Feika Jantina,* kapit. Mulder, v. Koningsbergen met rogge naar de oostkust van Jutland, is alhier ter reede gekomen, om zich van twee ankers te voorzien, die men ter reede van Pillau verloren had (ber. gemeld).

Swansea 14 dec. Het Ned. schip *Ettje Berg,* kap. Post, n. Alicante bestemd, is met verlies van fokkesteng en kluiverboom alhier uit zee teruggekomen.

Liverpool 17 dec. Het schip *Alfredo,* van Monte-Video naar het Kanaal, is op de hoogte van Kaap St. Augustin verongelukt.

St. George (Bermuda) 11 nov. De Eng. bark *Louisa Bliss,* kapit. Long, van Manzanilla de Cuba met verwhout en tabak n. Falmouth, is lek, zwaar ontzet en met overgeworpen lading alhier binnengeloopen; moet lossen om te repareren.

—o—

Gepraaid:

5 nov., op 18° ZB. en 4° OL., Ned. bark *Celebes,* kapit. Reuvekamp Gille, v. Batavia n. Amsterdam.

13 nov., op 6° 10′ NB. en 24° 20′ WL., *Wilhelmina,* Koster, v. Söderhamn n. de Kaap de Goede Hoop en Batavia.

22 nov., op 4° 40′ NB. en 22° 25′ WL., Eng. bark *Eaglet,* k. Butcher, van Amsterdam n. Akyab (25 d. reis).

......, op 49° NB. en 7° WL., eene Ned. bark, toonende vlag met n.° 104.

—o—

17 dec. De wind te **Deal** W. N. W.—N. W.—Z. W. Al de wegens tegenwind in Duins liggende schepen hebben hunne reizen voortgezet.

—o—

Rotterdam *Uitgekl.* 17 dec. *Johanna Frederika,* Collenteur, Hong Kong
Seabird, Nuttall, Jersey
Elisabeth Harrison, Wade, Sunderland
Isabella, Lindley, d.°

Amsterdam *Vertr.* 18 dec. *Pollux,* Cruys, Batav.

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 19 dec.: 1ste getijde 4 ure 44 min.; 2de get. 5 ure 8 min.

Arnhem. Waterhoogte 17 dec. 2.09 el.

Keulen. Rijnhoogte 17 dec. 8 v. 7½ d. Rijnl. (gevallen 6 d.)

ENGELAND. — *Smalls vuurtoren.*

Volgens bekendmaking van het Trinity House te Londen, is de nieuwe vuurtoren op de Smalls klip, ten einde dien des daags voor de schepen uit zee meer zigtbaar te maken, met roode en witte horizontale strepen om den anderen geschilderd.

RUSLAND. — *Zwarte Zee.*

Sedert augustus jl. is een stilstaand licht van natuurlijke kleur, vertoonende iedere minuut eene heldere schittering, ontstoken op den vuurtoren te Eupatoria-punt, op de westelijke kust van de Krim (Zwarte Zee).

Het is 52 Engelsche voeten boven de gemiddelde oppervlakte der zee verheven en bij helder weder op eenen afstand van 10 Eng. mijlen zigtbaar.

De lichttoestel is dioptriek of met linzen, van de vierde grootte.

De vuurtoren is omstreeks 45 Eng. voeten hoog en van boven van eene roode lantaren voorzien. Hij staat op eenen lagen zandigen grond.

Cargalijsten.

Rotterdam.

NEW-YORK, Burmah, N. Beckwith. — 25 v. Parelasch en 1919 z. Rogge, C. L. Ringrose en Co.; 26 v. Parelasch, Merrem en Co.; 14 v. dito, J. C. Brandt en Zn.; 12 v. dito en 100 k. Verwhout, Schmitz en Fassbender; 40 v. en 25 ktjs. Koopm., Outshoorn en v. d. Held; 10 v. Potasch en 157 vtjs. gedr. Appelen, Boudier en v. d. Tak; 20 v. Potasch en 200 k. Verwhout, F. A. Voigt en Co.; 200 k. dito, A. T. Solling en Co.; 100 k. dito, v. d. Kun en v Schelle; 120 v. Meel, 2⁴/₁₂ gr. duizend Duigen, Moens en Kolff; 232 v. Meel, Hudig en Blokhuyzen; 6670 bush. Rogge, A. F. Ebeling en Co.; 1111 z. Tarwe, Mees en Moens; 50 v. Reuzel, 3 v. Duigen, C. Hemmann en Co.; 4 k. Pepermuntolie, D. H. en W. Pompe; 3815 z. Rogge, Insinger en Co., te Amsterdam; 25 v. Potasch, B. W. Kaars Sypestein, te Krommenie; 2 k. Electrotype Kaarten, 6158 st. Verwhout, 284 z. Divi Divi en 1 ktj. Koopm., Order.

LONDEN, Concordia, H. Stranack. — 29 b. Wol, A. T. Sölling en Co.; 52 v. gebroken Glas, L. Berger; 21 b. Leder, J. Haslinghuis en Zn.; 14 pakk. Koopm., Diversen; 2 Ezels en Veulens, Order.

Amsterdam.

BATAVIA, Omega, Ballingall. — 2658 kr. Suiker, 597 b. Rijst, 200 legg. Arak, 60 pic. Sapanhout, 12,186 bos. Bindrotting en 8000 Melassenstokken, Wunderlay en Co.

Handelsberigten.

ROTTERDAM 18 December.

Rijst. De 2052 b. besch. Java, heden in veiling, zijn verkocht van *f* 8½ tot *f* 10.

SCHIEDAM 18 December.

Granen. Verkocht: Rogge, 142 ℔ Riga Pools. *f* 242 6/w.
Moutwijn, per Ned. Vat zonder fust *f* 12.75.
Jenever, „ „ „ „ „ - 18.25.
Amst. Proef „ „ „ „ „ - 19.50.
Alles zonder de belasting.
Spoeling per Ketel .... *f* 2.—.

AMSTERDAM 18 December.

Suiker. Afloop der gisteren avond gehouden veiling van 213 v. en 299 z. Nickerie: de v. bruine verkocht tot *f* 20⅞ a *f* 24¼; de v. en z.ᵉ blanke verkocht tot *f* 25⅝ a *f* 30½.

Tabak. Heden zijn uit de eerste hand afgedaan 82 v. Maryland per Union.

Arak. De bij inschrijving aangeboden 78 legg. Soerabaija per Batavier zijn niet gegund.

Vetwaren. Traan. Robben- *f* 40; Lever-, bruine *f* 42, blanke *f* 45. Rondvisch per 50 N. ℔ *f* 12½ a *f* 13. Ansjovis 1861r en 1860r *f* 8, 1859r en 1858r *f* 7½.

Granen. Tarwe. Pools. iets lager: 130 ℔ witb. Pools. *f* 400: 130 ℔ bonte dito *f* 396; per 2400 kil. dito *f* 395; 128 ℔ dito *f* 385. Rogge dadelijk onveranderd: 121 ℔ Pruiss. *f* 247; 118 ℔ N. Petersb. *f* 245; op levering hooger, Maart *f* 235, *f* 237; Mei *f* 235. Gerst *f* 2 lager, 111 ℔ N. Deens. *f* 207; Jar. Pommer *f* 190 per 1950 kil.; 103 ℔ Vriess. Winter *f* 197. Haver iets lager, fijne en dikke *f* 8 per 100 kil. Boekweit zonder handel.

Zaden enz. Lijnzaad slap, 112/113 ℔ Taganrog *f* 385. Raapolie: op 6/w. *f* 42½; vlieg. *f* 41¼; 1 Mei *f* 41¼, *f* 41½; 1 Sept., Oct., Nov. en Dec. *f* 39¾, *f* 40. Lijnolie: op 6/w. *f* 35½; vlieg. *f* 34¼; 1 Maart, April en Mei *f* 33¾. Hennepolie op 6/w. *f* 40¾; vlieg. *f* 39½. Raapkoeken per 1040 stuks *f* 88 a *f* 94. Lijnkoeken per 104 st. *f* 13 a *f* 15.

Kaas niet aangevoerd.

Vee. Kalveren 1ste kwaliteit *f* 60 a *f* 80, 2de dito *f* 50 a *f* 70, 3de dito *f* 40 a *f* 60; Schapen *f* 20 a *f* 24; Varkens 48 a 52 c. per Ned. ℔.

LONDEN 17 December.

Suiker met meerdere vraag tot vorige prijzen; goede Gurpatta Date Bengal 39/ a 40/. Geraff. prijshoudend, met weinig voorraad, bruine Lompen en ord. Brooden 48/6. Melassen met goede vraag; Antigua 15/, St. Kitts 14/ a 14/6. — *Rum* vast; Leewards 1/8½ a 1/9, Penang 1/7½. — *Koffij.* Native Ceylon prijshoudend; goed en mooi ord. 68/ a 69/6, Plant. laag middl. klein a middl. grof grijsachtig 73/ a 77/, Rio common mixed op levering 53/. — *Thee* flaauw. — *Rijst* slap. — *Zwavel* goede 3a op levering £ 7. — *IJzer.* Schotsch Giet- lager 48/ a 48/1½. — *Katoen* stil. — *Oliën.* Lijn- flaauw en lager, loco 33/6; Raap- flaauw; buitenl. Patent- 42/6; Cocos- flaauw; Cochin 50/; Ceylon- 49/; Palm- flaauw, prima 44/; Terpentijn- nominaal 66/. — *Talk* flaauw en lager tot ult. 51/6, oude 50/9, Voorjaar 52/, Maart 52/6.

LIVERPOOL 16 December.

Suiker prijshoudend, Demer. 35/9 a 37/6. — *Sagomeel* 16/3 a 16/6. — *Lijnzaad.* Bombay 63/6.

ANTWEPREN 17 December.

Campêchehout prijshoudend. — *Koffij* stil, doch vast. — *Granen* vast. Odessa Rogge *f* 8¼ entr. — *Vruchten.* Vijgen met goede vraag, Comadre fr. 6 a 6.10. — *Honig.* Havana *f* 21 entr.

HAMBURG 17 December.

Granen. Tarwe in loco vast, met eenigen handel tot de prijzen van gisteren; van het buitenland 1 a 2 rth. hooger gehouden, van Stettin 148 rth. bco. gevraagd. Rogge onveranderd en stil. — *Raapolie* zeer stil, loco en per December 26 m. 10 sch., per Mei 26.8, per October 26.2. — *Koffij* stil. — *Katoen* flaauw. — *Salpeter.* O.-I. onveranderd vast op 39 a 40 m. gehouden; in Chili vonden tot de bestaande prijzen eenige aankoopen plaats, ten gevolge waarvan de houders den prijs tot 11 m. verhoogden. — *Harst* en *Terpentijnolie* zonder handel; de prijzen houden zich met moeite staande.

GENUA 14 December.

Koffij stil; Rio fr. 73 a 76. — *Suiker.* Ruwe stil. Geraffineerde insgelijks stil; Antwerpsche LS fr. 47, disconto 11 pc. — *Olijvenolie* stil; prijzen iets flaauwer. Riv. Poneetbare fr. 87 a 93; Sardinische dito en mi fine fr. 90 a 93, dito nieuwe fr. 87.85, Tarente fr. 77, Abelmé fr. 75.20, Lavato fr. 65. — *Lijnzaad* flaauw.

NEW-YORK 4 December.

Katoen zeer willig, tot eene verhooging van 2 c. per ℔. Verkoopen 6000 b. Men noteert:

	Upland.	Florida.	Mobile.	N. O. & T.
ordinary....	25	25	25	25
good ord....	26½	26½	26½	26½
middling....	28½	28¾	28¾	29
good middl..	29	29½	29½	29½

Asschen. Pot- 6½ c. hooger, Paarl- stil $ 5.50. — *Quercitron.* Te Philadelphia n.° 1 $ 28½, extra $ 31. — Gele *Was* 32½ a 33 c. — *Koffij* willig en prijzen ½ c. hooger; Rio 15½ a 17 c. — *Koper.* Bovenmeer 22½ a 22¾ c. — *Campêchehout:* Jamaica $ 16½ a $ 18. — *Honig.* Cuba $ 1 a $ 1.01. — *Terpentijn* flaauw $ 1.30 a $ 1.40. — *Harst.* Bruine $ 5.56¼ a $ 5.68¾, Strained $ 5.68¾ a 5.81¼, blanke $ 7 a $ 7¾. — *Granen* flaauw; Tarwe Chicago Voorjaar $ 1.20 a $ 1.21. Meel stil en 10 a 15 c. lager. Superfine State $ 5.25 a $ 5.40. Rogge 2 a 3 en Mais 1 a 2 c. lager. — *Reuzel* 8½ a 9½ c. — *Rijst* vast $ 6¾ a $ 7.87½. — *Suiker* stil. — *Talk* 9½ a 9¾. — *Tin.* Banca vast op 27½ a 28 c. — *Tabak.* Kentucky vast 10 a 16 c. — *Vrachten* iets hooger; Granen naar Londen 9½ a 10 d., Meel 2/9. — *Wissel* op Londen 108½ a 109, op Amsterdam 40¾ a 41½.

SANTOS 15 November.

Koffij. Campina 7000 rs.

BUENOS-AYRES 12 November.

Huiden vast op 48 r. voor gedr. — *Wissel* 65/.

Advertentiën.

Heden avond overleed, na eene langdurige ongesteldheid, de Wel Edele Heer MARI IVES BAELDE, in den ouderdom van zes en veertig jaren.
Rotterdam 17 *December* 1861.

Onder voorloopige dankbetuiging aan allen, die haar ook dit jaar door hunne giften hebben ondersteund, noodigt de **Commissie tot Spijsverzorging aan minvermogende Israëlieten** albier hen, bij wien òf geene Inschrijvings-Billetten bezorgd òf niet afgehaald zijn, beleefdelijk uit daarvan **opgave** te doen aan het adres van een der Onderteekenaren van voormelde Billetten.
Rotterdam den 17 *December* 1861.
De Commissie voornoemd,
E. EZECHIELS, *Voorzitter.*
S. J. MOSCOVITER, *Secretaris.*

Die iets te vorderen hebben van, òf verschuldigd zijn aan den **BOEDEL** van wijlen den Heer **DANIEL JOHANNES HAAXMAN,** in leven *Handels-Reisiger*, te Rotterdam, gelieven daarvan vóór den 1 Januarij 1862 **Opgave** of **Betaling** te doen ten Kantore van de Notarissen VAN DER HOOP en REEPMAKER, aldaar.

Bij de Ondergeteekenden is uit Leyden ontvangen de volgende circulaire, gedagteekend 17 December 1861:

„In den avond van Vrijdag den 13den dezer is deze stad door eene groote ramp getroffen geworden, doordien de Katoenfabriek van de firma DE HEYDER en Co. door brand totaal is vernield. Voor de eigenaren dier Fabriek is deze brand ongetwijfeld een groot ongeluk, maar de circa 750 personen, die daar werk vonden, zijn plotseling van loon verdienende arbeiders tot behoeftigen geworden.

Terstond heeft zich eene Commissie gevormd om liefdegaven in te zamelen, met het gunstig gevolg, dat eene den 16den dezer hier langs de huizen der ingezetenen gehouden Collecte ruim *f* 5000.— heeft opgebragt, die onmiddellijk aan de HH. J. I. van Wensen en P. L. C. Driessen zijn ter hand gesteld, ten einde die HH. al dadelijk naar eisch van personen en omstandigheden hulp zouden kunnen verleenen. Opmerkelijk is het, dat bij deze gelegenheid de werklieden uit alle fabrieken te dezer stede om strijd een offer voor hunne bedreigde natuurgenooten gebragt hebben.

Vrijmoedig wenden wij ons tot u met de bede, dat ook u hulp biede ten behoeve van zoo velen, die, van hunne kostwinning beroofd, den winter intreden, die van zelf reeds zoo veel zorg baart.

Wat u uit eigen of zaamgebragte giften voor genoemd doel beschikbaar heeft, verzoeken wij u te doen geworden aan een der drie ondergeteekende Commissie-Leden, die de eer hebben te zijn:

Uwe Dw. Dienaren,
H. C. HARTEVELT.
Dr. JAC. VAN KAATHOVEN.
D. NOOTHOVEN VAN GOOR.

Leden der Commissie:
J. H. M. ter Bruggen, Mr. C. Cock, Mr. H. Gevers, Jhr. A. W. A. Gevers Deynoot, J. H. J. Grootholg, A. C. Leembruggen, Mr. F. Pont, G. J. Rollandet, D. A. Schretlen, A. J. Schretlen, Mr. D. A. Graaf van Limburg Stirum, A. W. Sijthoff, L. W. Wernink, B. W. Wttewaall, H. C. Hartevelt, Dr. Jac. van Kaathoven, D. Noothoven van Goor."

Naar aanleiding van deze Circulaire hebben de Ondergeteekenden ten hunnen Kantore eene **Bus** geplaatst tot ontvangst van giften voor het genoemde doel.

HUBERT & COMP., Nieuwehaven, wijk 12—361.

Ook aan het **Bureau dezer Courant,** Hoogstraat, 10—77, is daartoe eene **Bus** geplaatst.

De Notaris CAZAUX VAN STAPHORST, Directeur der **Vereeniging tot Hypothekaire Geldschieting op het Nieuwland ten zuidoosten van Wieringen,** adverteert dat bij gedane

UITLOTING

van **Twee** OBLIGATIEN, ieder groot ***f* 1000,—** uit de Negotiatie ten laste van gemelde Vereeniging, zijn uitgeloot de Nommers **22** en **46**, weshalve de Obligatien der gemelde Negotiatie, onder die Nommers uitgegeven, aflosbaar zijn gesteld tegen den eerstvolgenden verschijndag der Rente, 1° Februarij 1862.

En worden de **Houders** dier Obligatien mitsdien uitgenoodigd, om de aflossing daarvan, op evengemelden dag, vóór 12 ure des middags, ten zijnen Kantore, aan het Westnieuwland te Rotterdam, te komen ontvangen, tegen overgifte der Stukken, met de daarbij behoorende dan onverschenen Coupons.

ROTTERDAM—GRANGEMOUTH,

in directe verbinding met **GLASGOW,**
door het **Forth-** en **Clyde-Kanaal.**
De Stoomboot **THERESE,** Kapitein **Allan Bruce,** zal van hier naar **GRANGEMOUTH** vertrekken ZATURDAG 21 December, des morg. vroeg.
Adres bij *D. BURGER & ZOON.*

STOOMBOOTVAART
TUSSCHEN
ROTTERDAM en HULL.
Voor Passagiers en Goederen.
De Stoomboot **HAWK,** Kapitein R. Dunipace, vertrekt van ROTTERDAM naar HULL **aanstaanden Zaturdag.**
Adres bij *J. B. CROL & Co.*

ROTTERDAM & HULL.
Het Stoomschip **OCEAN QUEEN,** Kapt. Ch. Hardy, vertrekt van ROTTERDAM naar HULL **Zaturdag den 21 December.**
De Agenten *SEEUWEN & Co.*

De **HANDEL** in
Droogerijen, Verwwaren enz.,
van wijlen den Heer ***P. EVERS***, zal, onder toezigt en met medehulp van den Heer A. P. EVERS *Gz.*, op den ouden voet voorloopig worden gecontinueerd.
Rotterdam 19 *December* 1861. Wed. P. EVERS, Krap.

246° Loterij. 5° Klasse.
De KAPITALE PRIJS van
***f* 50,000 OP N° 2125**
IS HEDEN GETROKKEN
aan de Kantoren van
Nathans & van Witsen,
C. G. Boonenkamp,
Wed. J. de Jongh,
Jan Hendrik Fol,
de Ligt & Bolleurs en
S. M. Wolfsbergen.

HET GROOT GENEESMIDDEL VOOR ALLEN.
Bekend door de geheele Wereld.

De PILLEN van HOLLOWAY.
Het beste der bekende geneesmiddelen.

Juist nu veroorzaken de koude, de dampen en de vochtigheid vele ziekten; de twee eerste verminderen de zenuwkracht, de laatsten besmetten het bloed. Deze vruchtbare boomen van ziekten kunnen gereedelijk uitgeroeid worden door de Pillen van Holloway. Dezelve verdrijven onmiddellijk iedere medegedeelde onzuiverheid van het bloed en geven innerlijke kracht aan het zenuwgestel. Dit zijn twee voorname zaken, die voor de gezondheid van den mensch noodig zijn. De Pillen van Holloway verbeteren, zuiveren en stimuleren elk orgaan. Zij zijn weergaloos voor de jicht, rhumatiek en waterzucht. Voor alle ziekten, die de borst, de keel, den lever of de maag aandoen, zijn deze Pillen wonderbaarlijke geneesmiddelen. Zij bevatten geene mercuriale of schadelijke ingrediënten.

De Pillen van Holloway zijn het beste Geneesmiddel der Wereld voor de volgende Ziekten.

Dagelijksche, anderdaagsche en derdendaagsche Koortsen.	Geelzucht.
	Leverziekten.
Aamborstigheid.	Lendenpijn.
Galziekten.	Aambeijen.
Blaasjes op de Huid.	Rhumatiek.
Pijn in de Ingewanden.	Moeijelijk Wateren.
Koliek.	Huidziekten.
Verstopping in de Darmen.	Klierziekten of Koningszeer.
Tering.	Keelpijn.
Verzwakking.	Steen en Graveel.
Waterzucht.	Secundaire Verschijnselen.
Roode-Loop.	Gezwellen.
Roos.	Zweren.
Vrouwen-Ziekten.	Etterbuilen.
Aanvallen van Beroerten.	Wormen van alle soorten.
Jicht.	Venerische Ziekten.
Hoofdpijn.	Tic-douloureux.
Slechte Spijsvertering.	Zwakheden uit welke oorzaak
Ontsteking.	ook, enz., enz.

Zijn op *franco* aanvraag a contant te bekomen bij den Heer J. M. VAN RENESSE, Depôthouder te *'s Gravenhage;* bij den Heer M. CLOOS, in de Vriessche Apotheek, Hang, bij de Zeevischmarkt, n.° 441, te *Rotterdam*, en bij den Heer J. STRAATMAN, Hoofd-Depôthouder te *'s Hertogenbosch;* alsmede in **Holloway's Etablissement,** te *Londen*, 244, Strand, en te *New-York*, 80, Maiden-Laine.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes Pillen *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3, *f* 6.75, *f* 13.50, *f* 20.50.

*** Door de grootste hoeveelheid te nemen bevoordeelt men zich aanmerkelijk.

NB. Bij iedere Doos is een Biljet, dat verklaart hoe men de Patienten moet behandelen.

GENERAL STEAM-NAVIGATION COMPANY.
ROTTERDAM EN LONDEN.
De Stoom-Schepen vertrekken met Passagiers en Goederen geregeld iederen Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.
DECEMBER 1861.

Donderdag 19, 's middags **12** ure.		**Dingsdag 24,** 's namiddags **2** ure.	
Zaturdag 21, „ **12** „		**Donderdag 26,** „ **2** „	

VRACHTEN: Groote Kajuit £ 1.10.—, heen en terug £ 2.5.—.
Voor-Kajuit „ —.17.6, „ „ „ „ 1.6.6.
GEBROEDERS SMITH, *Agenten.*

STOOMBOOTVAART
TUSSCHEN
ROTTERDAM, HULL en GOOLE,
Iederen WOENSDAG en ZATURDAG.
Voor PASSAGIERS, GOEDEREN en VEE.
De Stoomboot **KILLARNEY,** Kapit. **Ths. Bollands,** vertrekt van ROTTERDAM naar HULL en GOOLE ***iederen Zaturdag.***
Ligplaats: **Nieuwehoofd.** Adres HUDIG & PIETERS.

PLANTAARDIGE INSPUITING VAN MATICO van Grimault en Comp. Apothekers te Parijs

Deze Inspuiting, toebereid met de bladeren van de Matico, een Peruaanschen boom, wordt in Frankrijk met het beste succes gebezigd door den beroemden Doctor RICORD, alsmede door de geneesheeren der hospitalen. — Zij is de eenige welke is goedgekeurd door de *Academie van geneeskunde te St. Petersburg*, bezit buitengewone zamentrekkende en voorbehoedende eigenschappen en geneest spoedig de hardnekkigste vloeijingen en ontloopingen. Zij overtreft alle tot heden bekende en geroemde inspuitingen met metaalachtige ligchamen, en veroorzaakt geene smarten, noch vernaauwingen van het kanaal. De olie van deze plant met de balsem van copaivae wordt met het beste succes gebezigd onder den naam van **Capsules au Matico** door hen die de voorkeur geven aan inwendige geneesmiddelen. Depôts te Rotterdam bij de Heeren CLOOS en VAN SANTEN KOLFF.

Contagieuse ZIEKTEN,
BEDERF VAN HET BLOED,
HUIDUITSLAG.
Spoedige genezing en in het geheim
van primitieve of constitutionnele ziekten der beide seksen, door de
BISCUITS DÉPURATIFS,
VAN
Dr. OLLIVIER te Parijs.

In dit aangenaam en gemakkelijk geneesmiddel zijn de actieve beginselen chemisch verbonden met de voedende bestanddeelen, wat hunne vertering gemakkelijk maakt en oorzaak is dat zij doordringen tot in alle organische vezelen, waar zij den wortel van het kwaad wegnemen, waaruit radicale genezing voortvloeit. Dit belangrijk resultaat, dat uitsluitend de zoogenaamd alimentaire methode van Dr. Ollivier kenmerkt, zou door geen ander geneesmiddel onder de gewone pharmaceutische vormen verkregen kunnen worden.

Nadat vier jaren lang openbare proefnemingen genomen en met den besten uitslag bekroond waren, zijn de **Biscuits Ollivier** *goedgekeurd door de Académie impériale de Médecine, geautoriseerd door de Regering*, en is bovendien eene belooning van 24.000 francs toegekend aan Dr. Ollivier. — De Biscuits worden met goed gevolg aangewend tegen alle ziekten welke voortspruiten uit bederf van bloed of uit scherpte der vochten. — Vooral genezen zij zeer spoedig de geheime ziekten, den huiduitslag, de scrofuleuse ziekten, van welken ernstigen aard, van welken vorm of hoe verouderd ook, herbaalde accidenten aan mond, neus, oogen en ooren, rhumatieke pijnen, jeukingen, roode vlekken in het aangezigt enz. — Te ***Parijs*** *rue St Honoré*, 274 (op de 1ste étage). Consulten gratis met gefrankeerde brieven.

Hoofddepôt voor Nederland:
bij H. H. ULOTH, Apotheker, Zeedijk, te *Amsterdam.*
Dépôts bij de Apothekers VAN SANTEN KOLFF te Rotterdam; CLOOS, in 't Hang, te Rotterdam; VAN RENESSE, te 's Gravenhage; VAN DE KAMER, te Middelburg; GROOTENDORST, te Utrecht, en STRAATMAN, te 's Hertogenbosch.

De Notaris *L. C. DIJXHOORN*, residerende te Overschie, is voornemens, op verzoeke van de Wel Edele Heeren Dijkgraaf en Hoogheemraden van Schieland, op Maandag den 30 December 1861, des voormiddags ten 10 ure, aan den Schielandschen Hoogen Zeedijk, even buiten de Stad en in de gemeente Delfshaven, naar de zijde van Mathenesse, het openbaar te Verkoopen:

100 Stuks zware en gave
YPEN-BOOMEN,

aldaar staande, en zulks in zoodanige Percelen als door gedane nummering wordt aangewezen. Nadere informatien te bekomen bij den Fabriek Landmeter van Schieland in het Gemeenelandshuis te Rotterdam, alsmede ten Kantore van voorz. Notaris.

OPENBARE VERKOOPING
VAN
BOOMEN.

De Notaris *J. G. BROUWER NYHOFF*, te Haastrecht, zal op Dingsdag 21 Januarij 1862, des voormiddags ten 10 ure, nabij de Hofstede **Fortuin** N.° 37, te *Stein*, tegenover Haastrecht, in het openbaar Verkoopen:

20 Stuks **gave** en **zware opgaande IEPENBOOMEN,** dik van 47 tot 64 Duimen in doorsnede, en **5 WILGENBOOMEN,** allen staande bij voormelde Hofstede.

Te betalen 1 Mei 1862, mits Borgen stellende.

Nadere inlichtingen te bekomen ten Kantore van de Notarissen *BROUWER NYHOFF* voormeld en *C. J. VAN DE WATERING*, Fluweelen Burgwal te 's Gravenhage.

Rotterdamsche Schouwburg.
Directie: ***J. Ed. de Vries.***
VRIJDAG 20 DECEMBER 1861:
HET LEVEN EENER TOONEELSPEELSTER,
Drama in 7 Tafereelen, naar 't Fransch, door *F. H. Greb.*
Gevolgd door:
DE MARKETENTSTER,
Ballet-Pantomime, Muziek van *Pugni*, gemonteerd door den Heer *Triant.*
Aanvang ten 7 ure precies.

ZATURDAG 21 DECEMBER 1861:
DER LIEBESTRANK,
komische Opera in 2 Bedrijven, van *Donizetti.*
Pausering:
LORELEY,
Opera-Fragment van *Mendelssohn Bartholdy.*
Aanvang ten 7½ ure precies.

VERTREK der SPOORTREINEN.
Hollandsche Spoorweg.
Van Rott. naar Amsterdam: 7.25, 11.40, 3.25, 7.45.
„ „ alleen n. 's Hage: 9.45, 5.30, 9.55.
„ Amst. naar Rotterdam: 8.30, 11.25, 4.30, 7.30.
„ 's Hage „ „ 8.30, 10.41, 1.30, 4.13, 6.43, 8, 9.45.
Aankomst te Rotterd.: 9.15, 11.30, 2.15, 5, 7.30, 8.45, 10.30.
Vertrek van: **Rijn-Spoorweg.**
Rott.: 6.55, 9.50, 12.25 (expr.tr.), 2.10 (werkd.), 5.55, 9.15.
Amst.: 7.25, 10.25, 12.30 (expr.tr.), 4.30 (werkd.) 6.35, 9.10.
Arnh.: 6.30, 9.37, 11.55 (expr. tr.), 1, 5.55.
Utr. n. Rott.: 6.10, 8.40, 11.40, 1.15 (exp.tr), 5.35 (werkd.), 7.50.
Goud. n. Rott.: 7.30, 9.20, 12.44, 1.53 (exp.tr), 6.27 (wkd), 8.30.
Aank. te Rott: 8.15, 9.55, 1.15, 2.15 (exp.tr.), 7.05 (wkd), 9.10.
Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.
Van Rotterdam: 10.15 's morg. en 3 's nam.
„ Breda: 6.45 's morg., 12.35 's midd. en 5.25 's namidd. de laatste alleen tot Antwerpen en Moerdijk.
„ Antwerpen: 7.50 's morg. en 12.20, 5.35 's namidd. de laatste alleen tot Breda en Moerdijk.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn,
te Rotterdam.

BIJVOEGSEL,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

VAN

DONDERDAG 19 December 1861, N°. 302.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Avondzitting van Dingsdag 17 December.

Thans is aan de orde de voortzetting der discussien over de **Staatsbegrooting** voor 1862, hoofdstuk II B,

en wel over de afzonderlijke artikelen.

Artt. 1—13 worden zonder discussie aangenomen.

Art. 14 (kosten van invordering der onvervreemdbare rente van België, krachtens het tractaat van 5 november 1842).

De heer *van Zuylen van Nyevelt* vraagt 1°, of de daarvoor bestemde som van *ƒ* 5000 niet het gevolg is van eene overeenkomst met een vreemd bankiershuis en of dat loon niet te hoog is; 2°, of het niet goed zou zijn, om bij eventuëlen afkoop van den Scheldetol daaraan de voorwaarde te verbinden van het kapitaliseren dezer rente van België?

De *Minister van Finantien* antwoordt op de eerste vraag, dat die som werkelijk het gevolg is van eene overeenkomst met het huis Rothschildt in 1860, voor 3 jaren aangegaan; hij ontkent niet dat die som vrij hoog is, en zal, als het van hem afhangt, na de expiratie van den termijn betere conditien pogen te bedingen.

Ook het tweede punt komt den Minister zeer wenschelijk voor, maar het is moeijelijk, zoo lang de onderhandelingen duren, zich uit te laten over de mogelijke voorwaarden daarbij te stellen.

Hierop worden de artt. 14—43 aangenomen.

Art. 44 komt vervolgens in beraadslaging.

De heer *Idserda* bespreekt het verkeerde, om aan postdirecteuren vrijheid te laten tot het uitoefenen van het kassiersbedrijf. Hij acht dit nadeelig voor het postwezen, omdat de directeur daardoor afgetrokken wordt van de werkzaamheden der posterij, die dan meer als bijzaak worden beschouwd; nadeelig ook voor de concurrentie der bankiers, omdat de postdirecteur door de adressen kennis krijgt van hunne correspondenten en relatien. Zijns inziens mag eene Staatsbetrekking niet strekken tot benadeeling der particuliere nijverheid.

De heer *van Voorthuysen* zegt dat hij de verwerping van het ontwerp tot vermindering der briefport door de Eerste Kamer steeds heeft betreurd. Nu dit geschied is, heeft de Regering ook meerdere middelen ter harer beschikking. Hij meent dat die ruimere opbrengsten nu ook moeten strekken tot verbetering van de dienst en tot wegneming der bestaande gebreken, vooral wat betreft de postverbinding tusschen de residentie en andere steden.

De *Minister* deelt geheel de meening van den heer Idserda. Ook de bedenking van den heer van Voorthuysen wil hij gaarne behartigen, onder bijvoeging dat de Regering voortdurend het oog houdt op alle mogelijke verbeteringen in het postwezen.

Artt. 44—50 worden daarna aangenomen.

Art. 51 (kosten van onderhoud enz., zoomede proceskosten bij de administratie der domeinen).

De heeren *Reinders* en *Westerhoff* bespreken de procedures voor het regt van aanwas aan de kusten van Groningen. Niettegenstaande de Staat herhaaldelijk in het ongelijk is gesteld, blijft men toch het regt der particulieren betwisten of belemmeren. De eerste spreker, die de feiten uiteenzet, trekt er het gevolg uit dat òf de Minister is misleid, òf er zelf niets van weet. De tweede spreker merkt op dat zelfs Keizer Napoleon I het regt van aanwas als een particulier regt beschouwde. Doch het domein bleef maar volhouden. Het is zonderling, zegt spreker, dat eene halve eeuw niet voldoende is geweest om te onderzoeken of die gronden aan den Staat, dan wel aan particulieren toebehooren. Maar daardoor ook zijn die weilanden eene halve eeuw buiten cultuur gebleven, omdat de administratie weigerde de concessie tot indijking te verleenen, niettegenstaande een Koninklijk besluit uitmaakte dat die gronden particulier eigendom waren. Beide sprekers dringen dan ook aan op bespoediging en beëindiging der procedures, daar deze zaak veel ontevredenheid en onrust in de provincie Groningen heeft verwekt.

De heer *van der Linden* moet bij den Minister aandringen op eene spoedige afdoening dezer zaak, omdat het algemeen belang dit vordert. Spreker vraagt niet, wie hier gelijk heeft. Maar in 1840 of 1841 is in Groningen eene groote menigte gronden opgevorderd, als zijnde eigendom van den Staat. Daarop zijn procedures gevolgd. De Regtbank te Appingadam, die te Winschoten en het Hof te Groningen, hebben den Staat in het ongelijk gesteld, zoodat de Staat bij drie regterlijke uitspraken is veroordeeld. Dit nu gold niet *één*, maar 5600 bunders, die aan Groningen toebehoorden. Men zou meenen dat daarmede de questie uit was, en in die meening deden verschillende eigenaren van kweldergronden een verzoek om die gronden te mogen inpolderen. Bij Kon. besluit is daartoe verlof verleend, doch met bepaling dat de indijking niet zou mogen geschieden, alvorens de plannen door den Minister van Binnenlandsche Zaken waren goedgekeurd. De plannen zijn in 1853 ingezonden, maar werden niet goedgekeurd, omdat men beweerde dat die landen den Staat toebehoorden. Spreker laat daar, of het te pas kwam dat de Staat, na het Kon. besluit — waarbij als 't ware die gronden als eigendom van particulieren worden erkend, — zich nog bleef verzetten. De eigenaren hebben toen tot de Regering gezegd: zoo gij nog bezwaar maakt, dagvaard ons dan voor den regter, om tot een einde te komen. Van den aanvang van 1853 tot november 1855 heeft de zaak geduurd; men heeft toen geprocedeerd, en het domein is in het ongelijk gesteld. Bij arrest van den Hoogen Raad van januarij 1860 is deze zaak getermineerd. Sedert zijn nu bijna twee jaren verloopen. Zijn nu de plannen goedgekeurd? Neen, de belanghebbenden kunnen nog niet indijken. Nu vernemen wij dat er nog meer procedures zullen gevoerd worden. Wat is het gevolg van al dat noodeloos oponthoud? Dat in het tijdsverloop van 1853—62 eene inpoldering is achterwege gebleven die in het algemeen belang was. Spr. verlangt niet dat de Staat, als hij vermeent regt te hebben, dat regt zou opgeven. Maar dat traineren van de zaak, dat oponthoud, door niet de regten uit te oefenen op de wijze gelijk men dit zou kunnen doen, werkt nadeelig en verdient afkeuring. Spr. herhaalt dat hij afdoening der zaak verlangt. Mogt de Regering nogtans vermeenen regt te hebben, laat zij dan dagvaarden en procederen, opdat er een einde aan de zaak kome. Maar door altijd te laten wachten, worden de particulieren gekweld, de zaak vertraagd en het algemeen belang benadeeld. Hij blijft er dus met kracht op aandringen, dat de zaak spoedig tot een einde worde gebragt.

De *Minister van Finantien* zegt, in antwoord op de vorige sprekers, dat door het domein is beweerd, dat onder die gronden eigendommen van den Staat zijn. Er is toen een advies van regtsgeleerden gevraagd, en deze ook waren van oordeel, dat sommige van die landen den Staat toebehoorden. Daarom mogt de Staat deze zaak niet opgeven. Maar nu eenmaal eene spoedige afdoening noodzakelijk is, heeft de Min. daartoe dan ook de noodige bevelen gegeven. Overigens is de bewering onjuist, dat de Min. de zaak anderhalf jaar in overweging zou hebben gehouden, want hij is pas negen maanden aan het bewind.

Artt. 51—57 worden hierop aangenomen.

Thans volgt de stemming over de wet, welke met 35 tegen 31 stemmen wordt *aangenomen.*

Vóór de heeren: van Franck, van der Veen, Luyben, Oomen, Storm van 's Gravesande, de Raadt, Mensonides, Lijcklama, Beens, van Heiden Reinestein, Wijbenga, Slicher, Mackay, de Bieberstein, van Voorthuysen, Dirks, Cool, de Poorter, Hoekwater, van Zuylen van Nyevelt, van Goltstein, Dommer van Poldersveldt, Nolthenius, Westerhoff, Bots, van Nispen, de Lom de Berg, Begram, Gevers Deynoot, Delprat, Meylink, Reinders, van Bosse, Blussé en de Voorzitter.

Tegen de heeren: Olivier, Hugenholtz, Anemaet, van Heukelom, Hoynck van Papendrecht, Duymaer van Twist, Kingma, Kien, Heemskerk Az., van Eck, Zijlker, Kerstens, Jespers, Poortman, Taets van Amerongen, van Foreest, de Brauw, Dullert, Idserda, van Asch van Wijk, Thorbecke, Mijer, Cornelis, Hoffman, Meeussen, Wintgens, van Hoëvell, van der Linden, Schimmelpenninck, Betz en Heemskerk Bz.

De beraadslagingen worden alsnu geopend over hoofdstuk X (Departement van Oorlog.)

De heer *de Bieberstein* brengt hulde aan het beleid van den Minister van Oorlog en behandelt de volgende punten: 1°, dringt hij aan op de aanbieding eener wet nopens de schutterijen. Nu de militiewet is aangenomen, kan daartegen geen bezwaar meer bestaan; 2°, heeft spreker de etablissementen te Delft bezigtigd, en was hij opgetogen over de goede werking en werkzaamheden bij die inrigting: 3°, maakt spreker de opmerking, dat een gedeelte van ons Land in zekere mate niet deelt in de defensie van het overige deel van het Rijk; spreker bedoelt hier Limburg; 4°, heeft spreker ook besproken een zeker voorval aan de militaire academie te Breda met een kadet, die ter beschikking van den militairen regter was gesteld, hetgeen reeds bij hoofdstuk IV is behandeld. Spreker meent dat deze zaak bij den burgerlijken regter te huis behoorde; 5°, bestrijdt hij de som van *ƒ* 50,000 voor de kazerne te Doesburg; 6°, doet hij opmerken dat het reglement nopens de inwendige dienst bij het leger nog bij onderscheidene korpsen in volle gestrengheid wordt gehandhaafd, ofschoon het zeer is verouderd en niet meer is in den geest des tijds; 7°, komt hij terug op de questie, reeds door hem bij Hoofdstuk III besproken, wegens het vervoer van buskruid voor België door Maastricht, hetgeen spreker zeer gevaarlijk acht en waardoor die stad aan schroomelijke gevolgen kan worden blootgesteld. Hij hoopt dat Maastricht hiervan voor het vervolg gevrijwaard blijve.

De heer *Dommer van Poldersveldt* dankt den Min. 1°, omdat deze begrooting het bewijs draagt van de zucht des Ministers, om het cijfer te verminderen, ofschoon dit niet van blijvenden aard is; 2°, omdat spreker in de gelegenheid is geweest na te gaan wat aan de constructiewinkel te Delft en in de kanongieterij alhier geschiedt. Hij brengt hier ook openlijk hulde aan de officieren, die daar met de werkzaamheden belast zijn, en die, met zoo weinig middelen zulke belangrijke resultaten verkrijgen. Over het stelsel van defensie zal spreker thans niets meer zeggen, maar hij wil deswege toch alleen opmerken, dat zich reeds de omstandigheid voordoet dat, als de Minister meer geld had, hij het gaarne zou besteden tot vermeerdering der levende strijdkrachten. Inderdaad bestaat er een groot incompleet bij het staand leger. Spreker maakt den Minister daarvan geen verwijt, maar hij wijst slechts op het feit. Spreker behandelt voorts nog eenige punten: 1°, het kamperen. Niemand stelt daarop meer prijs dan spreker, vooral in ons klein land en bij ons klein leger; hij erkent het nut daarvan voor officieren en manschappen; hij dingt dus niets af op de waardij van het kamperen, maar in den toestand waarin wij zijn, moeten wij van twee goeden het beste kiezen en te rade gaan met het defensiewezen. Dit brengt spreker 2°, op de noodzakelijke verbetering der kazernering. Sommige verblijven zijn van dien aard, dat zij geheel ongeschikt zijn ter bewoning. Hij wil nu wel niet zoo ver gaan als de philantropie voor de gevangenissen, maar hij wenscht dragelijke verblijven, waardoor ook het getal vrijwilligers zal toenemen. Hij heeft daarom in dien geest een amendement voorgesteld. 3°, bespreekt hij de daarstelling eener kazerne te Doesburg, in verband met de oprigting van eene instructie-compagnie voor de artillerie. Hij is het eens met het nut, maar gelooft niet dat Doesburg daarvoor de geschikte plaats is. Spreker wijst hier op de vesting Grave, waar eene zeer goede kazerne is, die zeer goed zou zijn in te rigten met weinig kosten en waar een veel beter terrein tot oefening bestaat. Ten slotte behandelt spreker nog eenige meer ondergeschikte punten, als: de fourages, toegekend aan de officieren der kavalerie voor hunne paarden, den langen bevorderingstijd der officieren, de wenschelijkheid tot meerdere oefening in het rijden bij de artillerie, en de mindere noodzakelijkheid om in Gouda een garnizoen te hebben. Ten slotte zegt spreker, dat, wat ook gebeure met zijne amendementen, hij hoopt dat deze Minister nog lang aan het hoofd van zijn departement zal blijven, want hij heeft getoond groote diensten aan den Koning, het Land en het leger te bewijzen. De Minister kan dan ook steeds op zijnen steun rekenen.

(In den loop der zitting zijn de amendementen van den heer Dommer rondgedeeld. Zij strekken: 1°, om art. 26 *a* (onderhoud van kazernes enz.) te verhoogen met *ƒ* 62,000; 2°, art 26 *c* (nieuwe kazernen te Doesburg *ƒ* 50,000) te doen vervallen; en 3°, art. 40 (kosten vallende op het kamperen van troepen *ƒ* 80,000), te verminderen met *ƒ* 62,000.)

De heer *Dullert* moet verschillen van de beide sprekers die het woord gevoerd hebben. Hoe ongaarne ook, zal zijne stem ongunstig over dit hoofdstuk zijn. De sympathie voor den persoon des Ministers deelt de spreker geheel. Maar hij heeft een groot bezwaar tegen de begrooting: dat namelijk het eindcijfer te hoog is, in verband vooral met de behoeften onzer huishouding van Staat. En als de spreker nu in de Memorie van Beantwoording leest dat de Minister de vermindering voor het materieel der genie niet als eene bezuiniging zou willen doen voorkomen, en dat hij elke noemenswaardige bezuiniging op de gewone uitgaven onmogelijk of schadelijk voor het leger acht, — dan eerbiedigt hij wel is waar die meening, maar moet tevens verklaren dat hij er bezwaar in ziet, deze begrooting aan te nemen en dus den Minister op zijnen weg te steunen. Hij gelooft dus dat de begrooting voor het Departement van Oorlog te hoog is. Verlangt men nu dat hij dit in bijzonderheden zal aantoonen, dan is hij deswege in een uiterst moeijelijken toestand. De Minister van Oorlog weet beter dan hij wat in het belang der genie noodig is. De spreker gelooft dat de Minister een bekwaam man is en dat, als men hem veel geld toestaat, hij ook veel tot stand zal brengen. De spreker bevindt zich dus in eenen moeijelijken tweestrijd: maar hij moet eene keuze doen. Bij de begrooting voor oorlog moet men niet vragen: kan men meer geld nuttig besteden, maar wel: kan het geld dat gevraagd wordt, op den duur door Nederland worden opgebragt? En dit moet de spreker ontkennend beantwoorden. Hij meent dat men, zonder volstrekt dringende noodzakelijkheid, niet mag overgaan tot het doen van meerdere uitgaven. Dit weinige heeft hij in het algemeen in het midden willen brengen, om zijne stem te motiveren, die hij tegen dit hoofdstuk zal uitbrengen.

De *Minister van Oorlog* beantwoordt de verschillende bedenkingen, welke door de sprekers zijn in het midden gebragt. Indien de beide eerste sprekers hem hunnen dank hebben betuigd voor hetgeen hij voor het leger heeft gedaan, op zijne beurt moet hij hun zijnen dank betuigen, dat zij hem het genoegen hebben aangedaan het belangrijke en merkwaardige etablissement te Delft te bezigtigen. Over die belangstelling moet hij zich ten zeerste verheugen, en aangenaam zal het hem zijn, wanneer bij tijd en gelegenheid andere leden dit voorbeeld mogten volgen. Het spreekt van zelve, dat hetgeen de drie sprekers hebben gezegd omtrent zijn persoon en de betrekking welke hij bekleedt, hem zeer hebben getroffen, en dat hij daarvoor hoogst erkentelijk is; en wanneer de heer Dullert waardeert de openhartige wijze, waarop de Minister op het Voorloopig Verslag heeft geantwoord, dan moet hij dien spreker wederkeerig zijnen dank betuigen voor de openhartige wijze, waarop hij zijn gevoelen heeft te kennen gegeven. Het doet den Minister natuurlijk leed, dat die spreker hem niet kan ondersteunen, maar de Minister had zelf meermalen getoond prijs te stellen op eigen overtuiging, en dus kon hij niet anders dan de overtuiging van de leden der Vertegenwoordiging eerbiedigen. Immers op deze wijze alleen is het mogelijk, dat tusschen Regering en Vertegenwoordiging een eerlijk gemeen overleg bestaat. — De heer de Bieberstein heeft aangemerkt, dat een gedeelte des Lands niet deelt in de defensie van het overige gedeelte des Rijks. De Minister moet het erkennen. Vroeger heeft hij de gelegenheid gehad, te antwoorden op eene soortgelijke bemerking in de Eerste Kamer. Hij heeft toen de reden hiervan ontvouwd. Die reden is eenvoudig deze, dat Limburg eene meer geïsoleerde ligging heeft. Doch daarom is Limburg niet van de defensie uitgesloten. Het behoeft toch niet te worden gezegd, dat de Landsverdediging niet bij de grenzen kan beginnen: daardoor zou het magtigste leger worden versnipperd.

Het voorval, dat zich heeft voorgedaan op de Milit. Academie, betreurt de Minister zeer. En nu dit punt op nieuw is ter sprake gebragt, wil de Minister van deze gelegenheid gebruik maken om den heer van der Linden te antwoorden, die bij de behandeling van het vierde Hoofdstuk der Staatsbegrooting aan zijnen ambtgenoot voor Justitie deswege eene inlichting heeft gevraagd. De kadet, op wien die spreker doelde, heeft, helaas, zich niet schuldig gemaakt aan eene gewone, ligte overtreding, maar hij heeft zonder de minste aanleiding, zonder eenige provocatie, aan een zijner kameraden eene verwonding toegebragt, welke van ernstigen aard, gelukkig geene doodelijke gevolgen heeft gehad. Het gevolg van dit feit, dat nogtans niet mag getuigen voor den slechten geest van het korps, en dat welligt in een staat van overspanning is geschied, is geweest, dat hij ter beschikking is gesteld van den militairen regter. Het Bestuur der Koninklijke Militaire Academie was reeds op het eerste oogenblik van oordeel, dat hij voor den militairen regter moest te regt staan, en dit te meer, omdat een antecedent bestond. In 1852 is eene zaak, waar het eene ontvreemding gold, die had plaats gehad en waarvan het later gelukkig is gebleken dat de aangeklaagde kadet geheel onschuldig was, in handen gesteld van den auditeur-militair van Noordbrabant. Zoo ook heeft thans de gouverneur der Militaire Academie zich omtrent deze zaak tot den Minister gewend, die het advies van den fiscaal van 's Konings zee- en landmagt daarop heeft ingewonnen. Deze nu heeft geoordeeld, dat het aan geenerlei twijfel onderhevig was, of de kadet, aan wien de krijgs-artikelen waren voorgelezen, die den ouderdom van een-en-twintig jaren had bereikt, behoorde ter dispositie van den militairen regter te worden gesteld, hetgeen daarop heeft plaats gehad. Nu is de heer van der Linden van oordeel, dat op den kadet der Militaire Academie art. 2 van het crimineel wetboek van het krijgsvolk te land niet toepasselijk is. De Minister gelooft het tegendeel. Het komt hier aan op den zin der woorden: „Zij, die behooren tot de korpsen der armée." De zoodanige worden ook onder het krijgsvolk te land begrepen. En nu is de vraag: is de Koninkl. Militaire Academie wel als een korps der armée te beschouwen. Die redactie zou bij de eerste inzage eenigen twijfel overlaten, en de Minister gelooft dat bij eene nieuwe militaire wetgeving die redactie verbetering behoeft, maar de Minister is eveneens van meening dat art. 27 van het Reglement der Militaire Academie, vastgesteld bij Koninkl. besluit, allen twijfel opheft. Immers, in dit artikel wordt van het korps kadetten gesproken, dat in vier compagnien is verdeeld en geheel en al militairs-gewijze is ingerigt. Daarenboven, er is eene omstandigheid, die alle discussie noodeloos maakt. Het zal den heer van der Linden bekend zijn, dat volgens art. 139 van het Reglement voor het krijgswezen, de krijgsraad oordeelt over zijne eigene competentie. En nu is het een feit, dat de kadet verklaard heeft zich aan de militaire jurisdictie te onderwerpen, dat de krijgsraad met algemeene stemmen zich competent heeft verklaard. Er is dan ook een vonnis geveld, de zaak is thans aanhangig voor het Hoog Militair Geregtshof, en het spreekt van zelve, dat dit Geregtshof deze regtskwestie zal uitmaken. — De heer de Bieberstein heeft de oprigting eener kazerne te Doesburg besproken. Wanneer het daartoe betrekkelijke artikel in behandeling komt, zal de Minister hierop antwoorden. Voorts heeft die spreker er op gewezen, dat het reglement voor de inwendige dienst bij de onderscheidene korpsen nog in zijne volle gestrengheid wordt toegepast. De Minister geeft toe, dat dit reglement verouderd is, en stelt zich de taak voor, ten spoedigste eene herziening daarvan te doen bewerken. Wat eindelijk nog betreft het transport van buskruid uit België naar Maastricht, waarop de heer de Bieberstein reeds bij de algemeene beraadslagingen over de begrooting voor Binnenlandsche Zaken de aandacht gevestigd heeft, wil de Minister zich niet verdiepen in de vraag, of dat transport al of niet is geoorloofd. Bestaat het regt bij tractaat, dan heeft zeker de Minister van Oorlog geen regt om voor zoodanig transport de vesting te sluiten. Echter kan de Minister toegeven; dat de hoeveelheid buskruid, waarop de spreker heeft gewezen, zeer aanzienlijk was, en in het vervolg wil de Minister, wanneer zich wederom een dergelijk geval voor doet, van zijne zijde al het mogelijke doen om het transport op andere wijze te doen plaats hebben.

Hierna beantwoordt de Minister den heer Dommer. De Minister zegt, dat die spreker juist heeft gedacht, wanneer hij den Minister de bedoeling toeschreef gaarne meer voor de levende strijdkrachten te zullen doen, indien de middelen dit veroorloofden. Indien de spreker echter een bewijs voor het onvoldoende dier strijdkrachten meent te vinden in dat niet toenemen van het getal vrijwilligers, dan kan de Min. daarmede niet instemmen. Met authentieke cijfers kan hij toch van zijne zijde het bewijs leveren, dat ten opzigte van de vrijwilligers eene zeer merkbare vooruitgang is waar te nemen. In april 1859 ontbraken aan onderofficiers en vrijwilligers in de vier korpsen 6206 man. In den loop van 1860 deed zich eene vermindering voor van 822 man. Het geheele tekort zou dus thans 7028 moeten bedragen, doch werkelijk bedraagt het thans slechts 5892 man. Sedert 1859 zijn wij dus vooruitgegaan 1136 man. Telt men hierbij nu nog 2600 man die naar Indië zijn gezonden, en de dienstneming voor Indië tracht de Minister aan te moedigen, dan bedraagt de vermeerdering eigenlijk 3736 man. Ook kan de Minister mededeelen, dat sedert 19 november 1861 overgeplaatst zijn 26 officieren, dat bovendien 76 onderofficieren naar O. I. en 8 naar W. I. zijn gezonden, om daar te worden overgeplaatst als officieren, zoodat sedert dat tijdstip in het geheel 110 zijn overgeplaatst. Onderofficieren en soldaten zijn overgeplaatst 1397, dus het totaal bedraagt 1501.

Wat het kamperen betreft, erkent de Minister het groote nut, dat hierin voor de troepen is gelegen. Hij zal hierover niet uitwijden op dit oogenblik; bij de behandeling van het amendement van den heer Dommer zal hiertoe de gelegenheid bestaan.

De Minister beantwoordt nog de punten aan het slot der rede van den heer Dommer besproken, betreffende de dienstpaarden en andere opmerkingen, verklarende dat te Gouda een garnizoen ligt, omdat daar eene goede kazerne is en de stad veel voor het garnizoen over heeft. De Minister eindigt zijne rede met den heer Dommer zijnen dank te betuigen voor de woorden, door hem aan het slot zijner rede tot den Minister gerigt.

De heer *van der Linden* vraagt het woord, doch wegens het vergevorderd uur wordt de voortzetting der beraadslagingen bepaald op morgen ochtend.

De *Voorzitter* herinnert dat reeds lang het verslag is uitgebragt omtrent de rekening der O. I. remises. Hij stelt voor, over de conclusie van dat rapport te beslissen vóór de behandeling van Hoofdstuk XI. — Dienovereenkomstig wordt besloten.

De Vergadering wordt hierop gescheiden tot morgen ochtend ten 10½ ure.

Zitting van Woensdag 18 December.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslagingen over de **Staatsbegrooting voor het jaar 1862**, en wel de voortzetting der algemeene beraadslagingen over Hoofdstuk X (*Departement van Oorlog.*)

De heer *Delprat* bestrijdt de stelling in hare algemeenheid, dat het eindcijfer te hoog voor onze financiële krachten zoude zijn. Hij wijst op de overschotten in kas, en op den niet ongunstigen toestand der financiën die zich veel beter zou vertoonen, wanneer men in aanmerking neemt dat er groote uitgaven voor spoorwegen en publieke werken op het budget voorkomen. Maar gesteld, de financiële krachten lieten het niet toe, zou men dan de noodzakelijke uitgaven voor 's Lands verdediging moeten weigeren? Als er meerdere uitgaven in Indië noodig zijn, is dat eene reden om hier minder voor de defensie des Lands aan te vragen?

De heer *van der Linden* had niet het voornemen zich te mengen in dat kruisvuur van sympathetische dankbaarheid van gisteren avond, maar moet toch naar aanleiding van *één* punt kortelijk het woord vragen. Hij bedoelt de overlevering van een kadet der Militaire Academie aan den militairen regter. Nu heeft men wel gewezen op de schriftelijke verklaring van den kadet, dat hij zich aan den militairen regter onderwierp, maar spreker zegt dat de competentie niet kan worden uitgemaakt door de toestemming van den beklaagde. Hij stelt dat argument dus ter zijde, eveneens de bepalingen in het Reglement der Academie, omdat ook deze geen inbreuk op de wet mogen maken. De vraag is alleen of het militaire wetboek van toepassing is op de kweekelingen der Militaire Academie. De Minister erkende dat hieromtrent twijfel kan bestaan en ook bestaat, maar dan ook geldt naar sprekers meening het gemeene regt en niet het exceptionele. Doch het besluit des Ministers van Oorlog kan hij niet goedkeuren. In deze had de Minister van Justitie moeten handelen of adviseren en niet de advocaat-fiscaal. De Min. van Justitie heeft dan ook een onderzoek omtrent deze zaak toegezegd, en hij zal dat gerust afwachten.

Hij gaat nu over tot bespreking van het budget, waarover hij herhaaldelijk reeds vroeger zijne meening heeft te kennen gegeven. Hij zal er nu niet veel meer over zeggen, alleen dit, dat we met het eindcijfer zijn achteruitgegaan, in dien zin dat het cijfer verhoogd is. Hij deelt niet de financiële beschouwingen van den heer Delprat, want we hebben een te kort en daartegenover verhooging van uitgaven. Wil de meerderheid dat voor hare verantwoording nemen, zegt spr., ik niet. Wij moeten teruggaan op dien weg van het verhoogd budget voor oorlog. Ik zal niet over speciale punten spreken, maar zal tegen het Hoofdstuk stemmen.

De heer *Dommer van Poldersveldt* zal na het welwillend antwoord des Ministers op gisteren avond slechts kortelijk repliceren. 1.° Gelooft hij, dat de Min. den heer de Bieberstein niet goed begrepen heeft. De bedoeling van dien spr. was, dat de vestingen in Limburg niet in voldoenden staat van weerbaarheid zijn, en dit brengt hem terug tot zijn denkbeeld om onnoodige vestingen liever op te heffen. 2.° Heeft hij met zeer veel genoegen vernomen, dat het getal vrijwilligers steeds aangroeit, ook na aanvulling van het Oost-Indisch leger. 3°. Moet hij opmerken, dat het geen bewijsgrond is om bijv. Gouda een garnizoen te laten, omdat het stedelijk bestuur daar veel voor over heeft. Dat zal toch met vele besturen het geval zijn. Hij zag liever, dat de garnizoenen werden geconcentreerd en niet op uiteenloopende punten versnipperd.

De heer *de Bieberstein* moet zeggen, dat het antwoord des Min. nopens den doorvoer van buskruid hem volstrekt niet bevredigd heeft. De tractaten kunnen niet meêbrengen, dat onze vestingsteden in gevaar komen. Hij dringt ernstig aan op voorziening ter voorkoming van onheilen.

De *Minister van Oorlog* beantwoordt de verschillende sprekers. Betreffende hetgeen door den heer van der Linden omtrent het voorgevallene met den kadet der Militaire Academie is opgemerkt, zal hij

alleen nog dit zeggen dat de krijgsraad met eenparige stemmen zich heeft competent verklaard. Die spr. zeide dat de Minister van Justitie had moeten beslissen. De Minister geeft toe dat hij voorzigtiger zou gedaan hebben met den Minister van Justitie te raadplegen, maar de zaak ligt er nu eenmaal toe, en de Minister hoopt ook op herziening der militaire wetboeken. Overigens moet hij toch ook doen uitkomen dat men eene militaire maatschappij niet kan besturen naar dezelfde regelen als eene burgerlijke maatschappij; het is een exceptionele toestand en daarom is er verschil van wetgeving noodig. Wat aangaat het hooge eindcijfer, de Minister zal de waarheid van het opgemerkte niet ontveinzen, maar het is een gevolg van het aangenomen stelsel. De Min. treedt alsnu in financiële berekeningen, waarbij hij zoowel de vermeerderingen als de verminderingen op sommige posten in aanmerking neemt, doch waarvan de slotsom is dat het eindcijfer toch 104,000 minder bedraagt dan de loopende begrooting. — Den heer *Dommer van Poldersveldt* antwoordt de Minister dat de vestingen Maastricht en Venlo niet zoo onvoldoende gewapend zijn: zij kunnen zich verdedigen tegen berenning. Aan het onderhoud der vestingwerken wordt het noodige ten koste gelegd. Eindelijk antwoordt hij nog den heer de Bieberstein, dat het hem onmogelijk is op dit oogenblik uit te maken of het regt tot doorvoer van buskruid bestaat al of niet, en in welke mate. Aanvankelijk was hij van oordeel dat dit wel het geval is volgens artt. 9 en 10 van het tractaat van 1839, omtrent het gemeenschappelijke en vrije gebruik van de rivieren en kanalen, zoomede volgens de reglementen ter uitvoering dier artikelen, waarbij het vervoer van buskruid geregeld is. Spreker gelieve zich nu met dit antwoord te vergenoegen, maar de Minister belooft stellig de zaak nader te onderzoeken.

Nadat er nog eene korte woordenwisseling tusschen den heer *van 's Gravesande*, den *Minister* en den heer *de Bieberstein* over de vestingwerken van Maastricht had plaats gehad, worden de algemeene beraadslagingen gesloten. — De artt. 1—25 worden achtervolgens aangenomen.

Art. 26. Kazernering enz. *f* 155,000. — Op dit artikel is door den heer *Dommer van Poldersveldt* een amendement voorgesteld, om namelijk art. 26*a* (onderhoud van kazernes) te verhoogen met *f* 62,000; maar aangezien dit voorstel in verband staat met zijn ander amendement op art. 40, om de kosten, vallende op het kamperen van troepen, te verminderen met *f* 62,000, stelt hij voor eerst art. 40 te behandelen. Hierover ontstaat eene woordenwisseling, waarbij de heer *Storm van 's Gravesande* zich tegen, en de heeren *van Heukelom* en *Betz* zich voor het gedane voorstel verklaren; zij wordt besloten in den geest van het voorstel van den heer *Dommer*, en art. 26 aangehouden. Artt. 27—39 worden zonder discussie aangenomen.

Alsnu komen de amendementen in discussie:

[Met het oog op de straks volgende beraadslagingen over het Hoofdstuk van Koloniën wordt van deze discussie over de onderdeelen, die ook reeds bij de algemeene beraadslagingen zijn besproken, slechts een kort woord opgenomen].

1.° Het amendement, dat strekt om art. 40 (kosten van kampering à *f* 80,000) te verminderen met *f* 62,000 voor het kamp van Millingen, dat de voorsteller althans dit jaar niet noodig acht, maar welke som hij veel liever wil aangewend zien tot verbetering der kazernering, waarop zijn ander amendement betrekking heeft.

De heeren *Storm van 's Gravesande, Mackay* en de *Bieberstein*, zoomede de *Minister*, bestrijden het amendement ten zeerste. Als er iets noodig is om onze militairen practisch te oefenen, dan is het zeker een kamp. De Minister verdedigt den post meer in het breede, en op de door sommigen geuite klagten toont hij aan, dat ook buiten de Kamer dikwerf overdreven aanmerkingen over het kamp worden gehoord, hetgeen hij zonder eenige bitterheid toeschrijft aan de eigenaardige geneigdheid van den soldaat tot pruttelen. Hij neemt de kritiek volstrekt niet kwalijk, maar kan toch niet vergeten dat reeds de grenadiers van het eerste Keizerrijk, die knappe, flinke soldaten, *grognards* werden genoemd.

Het amendement wordt ten slotte *verworpen* met 36 tegen 29 stemmen.

2.° Het tweede amendement, om de kosten van kazernering enz. met *f* 62,000 te verhoogen, wordt nu door den voorsteller *ingetrokken*.

3.° Strekt een derde amendement, om *f* 50,000 voor de nieuwe kazerne te Doesburg voor de instructiecompagnie der artillerie, van de begrooting te verwijderen.

Na de toelichting van den voorsteller, ondersteund door den heer *Storm van 's Gravesande*, en nadat de *Minister* het behoud van den post nog verdedigd had, wordt het amendement *aangenomen* met 61 tegen 5 stemmen, en art. 40, aldus verminderd, alsook art. 41 aangenomen.

Een amendement van den heer *van Bosse* op art. 42 (de marechaussée) om de som van *f* 225,000 te verminderen met *f* 16,400, wegens de kosten van kazernering, welke z. i. ten koste der gemeenten behooren te komen, wordt na eenige woordenwisseling verworpen met 47 tegen 19 stemmen.

Daarna wordt het geheele ontwerp in omvraag gebragt en **aangenomen** met 38 tegen 29 stemmen.

Voor de heeren: Kien, Luyben, Cool, Mackay, van Franck, Dommer, Lycklama, van der Veen, Gevers Deynoot, Taets van Amerongen, van Zuylen, Begram, de Poorter, van Voorthuysen, de Raadt, de Lom de Berg, Nolthenius, Dirks, Kerstens, Heemskerk Az., Storm van 's Gravesande, Elout, Hoekwater, Cornelis, Slicher, van Lijnden, van Nispen, van Goltstein, Bots, van Wintershoven, Mijer, Reinders, van Bosse, Blussé, Meylink, de Bieberstein, Delprat en de Voorzitter.

Tegen de heeren: Wybenga, Westerhoff, Hugenholtz, van Eck, Mensonides, van Hoëvell, Jespers, Kingma, Zylker, van der Linden, Olivier, van Foreest, van Heukelom, Hoffman, Dullert, Thorbecke, de Brauw, Reinders, Meeussen, Idserda, Schimmelpenninck, Wintgens, Heemskerk Bz., Anemaet, Hoynck van Papendrecht, Duymaer van Twist, Beens, Oomen en Betz.

Thans is aan de orde de beraadslaging over het verslag der commissie nopens de **Oost-Indische remise-rekening over 1859.** De conclusie strekt dat de Kamer besluite: 1°, haren wensch uit te drukken, dat alsnog op den tot dusver gebruikelijken voet, naar aanleiding van art. 6 van het besluit van 29 september 1841 (Staatsblad n°. 38), een wetsontwerp worde aangeboden tot verdere regeling van het gebruik van het koloniaal batig slot over 1859; 2°, dit verslag te doen drukken en ronddeelen en een afschrift daarvan te verzenden aan den Minister van Kolonien.

De *Minister van Kolonien* zegt dat hij de indiening van een zoodanig wetsontwerp niet meer noodzakelijk achtte, omdat toch reeds over de baten van 1859 was beschikt, maar hij zich geheel aan het besluit der Kamer zal onderwerpen.

De conclusie wordt hierop *goedgekeurd*.

De beraadslagingen worden nu geopend over Hoofdstuk XI (*Departement van Kolonien*).

De heer *Nolthenius* zegt, reeds bij de algemeene beraadslagingen de redenen te hebben opgegeven, die hem minder geruststelden omtrent de rigting van dezen Minister. Hij laat dit thans hier ter zijde, maar wenscht een woord te zeggen om zich te regtvaardigen tegen iets wat men hem ten laste had gelegd, namelijk alsof een der redenen voor zijne ongerustheid daarin gelegen was, dat de koloniale oppositie, bij de optreding van dezen Minister, verklaard had hem te zullen ondersteunen. Men heeft hem niet goed begrepen. Bij hem is het niet de vraag, wat de koloniale oppositie doet, maar wel hoe de Minister van Kolonien zou handelen. Hij laat dit punt echter verder geheel ter zijde. Hij blijft beweren dat *destijds* voor hem voldoende redenen van ongerustheid bestonden omtrent dezen Minister. Maar nu is de vraag: heeft al het licht, dat de discussien verspreid hebben, zijne bezwaren niet eenigzins verminderd? En dan moet hij zeggen dat de rede des Ministers hem wel iets verder heeft gebragt, maar dat hij nog niet in alle opzigten is gerust gesteld. Hij zal duidelijk zijn standpunt preciseren, hetgeen hij gelooft dat ook het standpunt is van vele andere leden dezer Kamer. Iedere beslissing omtrent de meeste kwestiën op het koloniaal terrein is van de zijde der Kamer niet anders beschouwd, dan als een votum van vertrouwen of wantrouwen, omdat wij niet in de mogelijkheid waren een zelfstandig oordeel uit te brengen. Nu bestaan er twee rigtingen op koloniaal terrein, die tegen elkander over staan. In beide rigtingen heerscht zoowel onder de verdedigers als onder de bestrijders veel overdrijving. Spr. heeft alles aangewend om behoorlijk voorgelicht te worden, en hij heeft daardoor geleerd voorzigtig te handelen, door niet iedereen, die in de koloniën geweest is, als deskundige te beschouwen. Er zijn toch menschen, die tien, twintig jaren in de koloniën hebben doorgebragt, en toch moesten erkennen, dat zij nimmer op de hoogte der koloniale huishouding zijn gekomen. Andere deskundigen waren zoozeer door eigenbelang verblind, dat zij te veel op een eenzijdig standpunt stonden. Het resultaat van sprekers onderzoek is, dat allen, op wie hij vertrouwen kan stellen, verklaard hebben, dat het behoud van het bestaande, behoudens zuivering der gebreken, èn voor het Moederland, èn voor de kolonien voorzigtig is. Een ander stelsel zou tot ondermijning leiden. Spreker ontkent niet dat er gebreken in de toepassing van het cultuurstelsel bestaan, maar die nadeelen zijn dikwerf zoo overdreven, dat men de onwaarheid zeer nabij kwam. Zijn stelsel omtrent de cultures is: behoud van het bestaande, met verbetering der gebreken in de toepassing. Nu zal men spr. misschien vragen, hebt gij dan art. 56 van het Regeringsreglement niet gelezen? Ja, zegt spr., ik heb dat artikel gelezen, en ik geef daaraan zelfs eene zeer liberale uitlegging, mits men maar niet op eens te ver ga. Het is hier eene questie van tijd. De behoudende rigting wil de toekomst geleidelijk te gemoet gaan; de andere rigting wil dit op eene meer actieve wijze. Zij wil maar enkel naar het einddoel streven; wij verlangen den natuurlijken loop der omstandigheden af te wachten, om te komen tot de uitvoering van al. 6 van art. 56. Waarom heeft nu de rigting van den Minister op dit punt bij velen bezorgdheid verwekt? Omdat men algemeen van meening was, dat de Minister langzamerhand den verpligten arbeid geheel door vrijen arbeid, door middel van vrijwillige overeenkomsten, wilde laten vervangen; nu redeneerde men verder, dat dit stelsel van den Minister niet goed kon zijn, omdat, door mislukking der proef, men het bestaande zal ondermijnen, en alzoo komen in de rigting der koloniale oppositie. Spreker heeft ook voor een oogenblik zoo gedacht. Maar is deze beschouwing juist? Hij is tot een ander resultaat gekomen en gelooft, dat de Minister geen eigen stelsel heeft, want het stelsel des Ministers is niets anders dan het beginsel van art. 56. Toen spreker dat inzag, was hij gerust. Maar waaromtrent hij niet zoo gerust was, was de toepassing van al. 6. Daaromtrent is hij echter in de zitting van 28 november ll. eenigzins verder gekomen. De Minister wil lijdelijk afwachten; spreker neemt daarvan acte. Het stelsel des Ministers is dus niets anders, dan het beginsel in al. 6 van art. 56 nedergelegd. En dit verklaart spreker aldus: dat de alineas 1—5 met beleid en voorzigtigheid zullen worden in toepassing gebragt, en dat al. 6 niet te spoedig zal worden uitgevoerd. Kan de Minister met een enkel woord verklaren, dat er omtrent dit punt tusschen hem en spreker geen verschil bestaat, dan is zijn bezwaar grootendeels vervallen.

Een ander punt, waaromtrent hij meer zekerheid verlangt, is het consignatie-stelsel. Ook op dit terrein zijn zeer overdreven beschuldigingen tegen den Min. ingebragt. Men heeft hem beschouwd als den toekomstigen slooper van Neêrlands handel en scheepvaart. Spreker gaat niet zoo ver. Hij verlangt dat de Minister duidelijk verklare, hoever hij ten deze zal gaan, maar hij verlangt ook dat de Minister geen verklaringen aflegge die hem verder zouden leiden dan hij wel zou willen. Spreker is een van diegenen die niet gelooven, dat Neêrlands handel en scheepvaart te gronde zullen gaan, als er meer in de Oost wordt verkocht. Integendeel, hij gelooft dat die beide takken daardoor bevoordeeld zullen worden. Maar men moet daarbij niet te ver gaan, want spreker gelooft dat de hooge koffijprijzen, waaraan wij zoo zeer behoefte hebben, het gevolg zijn van de groote veilingen. Nu heeft de Minister gemeend als uitersten grens voor den verkoop in Indië te moeten stellen, het Indisch tekort. Spreker meent dat dit niet goed is, niets toch is onzekerder dan die grens. De uitgaven voor Indië zijn steeds klimmende en spreker kan zich zelfs voorstellen, dat misschien in de toekomst, ten gevolge van dat stelsel, alles in de Oost zal worden verkocht. Bij het vroeger stelsel, bepaling van het getal pikols, had men een zekere grens, hier is die onzeker.

Een ander punt van bezwaar is te groote activiteit. Activiteit is zeker eene deugd, maar men moet daarmede voorzigtig zijn. Deze Minister heeft niet alleen veel beloofd, maar hij zal ook, spreker is er van overtuigd, veel leveren. Hij brengt nu gaarne hulde aan de goede bedoeling van den Minister, maar de ondervinding heeft toch geleerd, dat het beter is eerst langzamerhand en na rijp beraad verbeteringen aan te brengen. Deze opmerking is bij spr. opgekomen, toen hij hoorde, dat de Minister een besluit had genomen nopens de opium-pacht. Spr. zou er niet tegen opzien, zoo de schatkist millioenen moest derven, als daardoor die verderfelijke misbruiken konden ophouden. Maar hij zou toch niet gaarne zien, dat de schatkist aanzienlijke inkomsten zou verliezen, wanneer toch de misbruiken bleven bestaan. Hij heeft altijd gehoord, dat de opium-questie een zeer moeijelijk vraagstuk is, en dat zelfs uitstekende deskundigen er tegen opzagen om den knoop door te hakken. Spr. zal dan ook in geene beoordeeling van deze zaak treden, maar verzoekt den Min. hem in te lichten wanneer hij iets verkeerds mogt zeggen. Tot nu toe werden aan den pachter een zeker getal katties afgeleverd, tegen een bepaalden prijs, met nog eenige toegiften. De Minister heeft thans bepaald dat de pachter voor die katties *f* 20 zal betalen, en dat het geven van toegiften geheel zal ophouden. De Minister hoopt hierdoor allen smokkelhandel tegen te gaan. Maar spreker ziet dat niet in. Wierd toch aan den pachter een onbepaald getal katties gegeven, dan ja, zou hij er geen belang bij hebben, om te trachten nog meerder door smokkelhandel te verkrijgen, maar hier krijgt hij slechts een bepaald getal katties, en het zal dus voor hem winst zijn als hij meer katties buiten het Gouvernement om kan krijgen. En om nu ongeveer 2 millioen te verliezen, zonder dat men iets gevorderd is en zonder dat de misbruiken worden te keer gegaan, daartegen heeft hij bezwaar. Hij hoopt op dit punt in dwaling te verkeeren, en de Minister zal hem eene dienst bewijzen, door hem te dien opzigte gerust te stellen. Spreker wenscht dat, wat hij verder zal vernemen, hem zal veroorlooven zijn vertrouwen aan den Minister te schenken, voor wien hij altijd sympathie heeft gekoesterd. Maar mogt het te bekomen antwoord hem niet bevredigen, dan kent spreker dezen Minister genoeg, om overtuigd te zijn dat hij de eerste zal zijn om zijn gedrag te billijken.

De heer *Hoffman* (voor zoover verstaanbaar) bespreekt de afwijking van het programma van 23 april, die voor hem geene reden van geruststelling of vertrouwen oplevert. Wat hem aangaat, hij ziet de toekomst zwart in, misschien te zwart, vooral in verband met de blootlegging van den toestand der finantien. Hij heeft in den loop der algemeene discussien geen enkel geruststellend woord vernomen. Hij staat veeleer stil bij zaken die hem ongerust maken, als daar is de verandering in de opiumpacht. Hij is geen voorstander van het opium-verbruik, maar vreest dat de uitkomst niet aan de verwachting zal beantwoorden en dat de smokkelhandel aangemoedigd zal worden, zonder dat daarom het verbruik vermindert. Evenzeer verontrust hem het voornemen der uitbreiding van den verkoop van Gouvernements-producten en wat de Minister daarover gezegd heeft. Ik heb, zegt spreker, gezocht naar den sleutel van al die veranderingen en heb dien niet gevonden. Wel is bij de behandeling der scheepvaartwetten gezegd, dat de sleutel lag in den buitengewonen aandrang ook op koloniaal gebied. Die aandrang en pressie tot *wijzigen*, hij weet niet van waar zij komen, maar wel weet hij dat er meer dan wenschelijke vrijgevigheid gevolgd is bij de scheepvaartwetten, bij de openstelling der havens in Oost-Indië, bij het voorstel van het tractaat met België, dat echter met algemeene stemmen, op eene na, is verworpen. Bij de wijziging der scheepvaartwetten in Engeland hebben de Engelschen op hun eigen belang gezien; hier gaan de voordeelen naar den vreemde. Spreker beroept zich op het werk van professor de Vriese, bladzijde 26. Die schrijver heeft Java doorkruist en prijst de aldaar bestaande instellingen der cultures zeer en toont te gelijk den welhebbenden toestand der Javanen aan. Hij zal niet treden in de uitlegging van art. 56 van het Indisch Regerings-reglement nopens het cultuurstelsel; dat is niet zijn gebied, maar wel de wetenschap dat het cultuur- en consignatiestelsel de bronaderen zijn van onzen handel en onze scheepvaart, en hij vreest dat daaraan afbreuk zal worden gedaan. Het programma van 23 april sprak van het behoud der koloniale markt. En inderdaad daarvan hangt de welvaart van het Moederland af. Het cultuurstelsel in verband met het consignatiestelsel is voor Nederland de zuil van het volksbestaan, de grondslag van handel en nijverheid, die honderdduizenden doen leven. Spreker wijdt in het breede uit over den verkoop van producten op Java, wat natuurlijk van invloed moet zijn op de vermindering van afscheep naar het Moederland en tegelijk ook vermindering van aanvoer op de Nederlandsche markt. En wanneer nu die verkoop van producten wordt uitgestrekt tot de grens van het te kort op de administratie in Oost-Indië, dan zal het aantal der te verkoopen producten steeds grooter worden, want de behoeften in Indië nemen steeds toe. Hij kan niet inzien, dat de behoefte in Australië aan onze producten zóó groot zou zijn, dat aan den verkoop van producten in Indië uitbreiding behoort gegeven te worden.

Spreker treedt vervolgens in eene berekening, waarvan de uitkomst is, dat de hoeveelheid verkochte koffij op Java minder heeft opgebragt dan hier, alles overigens gelijk staande, dus na aftrek van het vervoer naar en den verkoop in Nederland. Ten slotte doet spr. de navolgende vragen: of het waar is, dat Engeland in het tarief van regten aan de Kaap de Goede Hoop, voor koffij en suiker, aan de bepalingen van dat tractaat getrouw is, maar voor andere waren door verhooging daarvan is afgeweken? Of het waar is, dat op Mauritius de invoer van vreemde koffij, manufacturen en gedistilleerde dranken is verboden? Of het waar is, dat dit ook op Ceylon voor vreemden invoer van suiker, koffij, rum, kaneel en cassia-azijn het geval is? Of het waar is dat eene bepaling van het laatst door Engeland met China gesloten tractaat een artikel inhoudt, waardoor de Nederlandsche polemieten bij invoer aldaar het dubbele regt betalen van de Engelsche, in strijd met art. 3 van het tractaat van 1825. Gaarne zoude hij eindelijk ook van den Minister vernemen of het tarief van in- en uitgaande regten in Australië aan Z. Excellentie bekend is, en alsdan mededeeling daarvan ontvangen, daar beweerd wordt dat aldaar van Java-suiker en koffij respectievelijk 23½ en 37½ % geheven wordt.

Worden deze vragen bevestigend beantwoord, dan komt het spreker voor dat dit liberale stelsel met opzigt tot Java, die meerdere verkoopen aldaar, dat van de bepalingen van het tractaat van 1824 zoo afwijkend voorgestelde tarief, allen daden zijn die in den vreemde mogen worden toegejuicht, maar die in blijkbaren strijd zijn met het Nederlandsch volksbelang. Hij eindigt met de verklaring, dat hij zich met het stelsel van dezen Minister niet kan vereenigen. Het hier gebeurde met het Belgisch tractaat in 1858 ligt hem nog versch in het geheugen. Dat is met algemeene stemmen verworpen.

De heer *Heemskerk Az.* vat de discussie op, waar hij bij de algemeene beraadslaging gebleven is. Hij zal thans op enkele punten terugkomen. Vooraf moet hij opmerken, in antwoord op den heer van Hoëvell, dat het niet zoo zonderling van spr. was om voor de particuliere nijverheid een afzonderlijk terrein op de buitenbezittingen aan te wijzen. In het voordeel van die meening beroept hij zich op het uitstekend rapport der Staatscommissie, betreffende de kolonisatie, waarvan de heer Rochussen voorzitter was, welk rapport door den heer van Hoëvell zeer geprezen werd. Vooral in verband met de aanvrage om concessie van Vlissingen en anderen. — Diezelfde spreker heeft ook bij de discussie gezegd: men kon van hem toch geen Indisch budget vergen; maar spreker had dat vroeger beloofd bij zijne rede in Felix Meritis. De 5de stelling van dien spr. zou zijn, dat de ontwikkeling van de particuliere teelt bevorderlijk zou zijn voor de ontwikkeling van handel en scheepvaart in Nederland, en beter voor Neêrlands finantien dan het batig slot. Maar tot de ontwikkeling van die stelling is het nimmer gekomen, want het uur was te ver verstreken. Voor het overige kent spreker het stelsel van den afgevaardigde wel uit het tijdschrift van Neêrlandsch Indië. In de nummers van november en december wordt bepaald verkondigd dat het stelsel des Ministers van Kolonien leidt niet tot handhaving, maar wel tot *oplossing* van het cultuurstelsel. Datzelfde vindt hij in eenige dagbladen. Inderdaad, ook spreker gelooft dat het stelsel van den Min. zou leiden tot oplossing van het cultuurstelsel in particuliere ondernemingen. Hij zegt dat niet op eigen gezag, maar naar aanleiding van redevoeringen en de opvatting door deskundigen. Ook de heer Duymaer van Twist heeft de merkwaardige stelling verkondigd, dat de koffijcultuur niet kan gemist en op eene andere wijze geëxploiteerd kan worden. De heer Thorbecke heeft alleen eene uitzondering gemaakt voor de suiker-industrie, die hij aan de particuliere industrie wil overlaten; gaat dat op, dan is de overgang van dwang tot vrijen arbeid niets dan mystificatie, want de andere culturen beteekenen weinig. Hij is niet even als de heer Nolthenius *gerust gesteld*. Het tegendeel is waar. Hij rigt thans het woord tot den Minister en wil opmerken dat het hoofdverschil bestaat in de uitlegging van art. 56 Reg. Regl. Dat art. is als de Sphinx; het ziet er schoon uit, maar geeft ons een raadsel, dat niet op te lossen is. Spr. gelooft niet, dat de ... Loudon de ware Oedipus zijn zal. — Spr. wijst op het amend. van den heer Thorbecke, bij de overweging van het Reg. Regl., om het begin van het art. 56 ondergeschikt aan het einde te maken, maar dat amend. is verworpen, en daaruit leidt spr. de gevolgtrekking af, dat de toepassing van al. 6 van art. 56 nog in de verre toekomst ligt. — Ook over art. ... van het Reg. Regl. verschilt hij met den Minister. Hij zal over de zaak van Rembang niet ... spreken, maar moet zeggen dat de oplossing daarvan hem niet bevredigd heeft. De Minister beriep zich op het Regl. van 1836. Maar daarin is den Gouverneur-Generaal ook wel opgedragen het regt tot benoeming en ontslag van ambtenaren, maar „alles met inachtneming *van de bijzondere bevelen des Konings*." Art. 49 van het Reglement van 1854 heeft die bepaling niet, maar geeft den Gouverneur-Generaal bedoeld regt „*overeenkomstig regels, bij algemeene verordening gesteld*." — Ook beriep de Minister zich op het regt van petitie; dat gaat in deze niet op. Spreker vraagt eindelijk, is de onafhankelijkheid van den Gouverneur-Generaal in Nederlandsch Indië een beginsel of niet; en hij brengt die vraag in verband met de discussien van het vorige jaar, toen er zoo veel gehecht werd aan die onafhankelijkheid. Is het dan niet hoogst bedenkelijk, daarvan af te wijken?

Hij meent ook dat, ofschoon men zegt dat de Minister nog weinig of niets gedaan heeft om ongerustheid te wettigen, de eerste campagne toch nog al vrij sterk is en wijst op 's Ministers handelingen of maatregelen in de zaak van den resident van Rembang, in de zaken van Cheribon, in de aanschrijvingen omtrent de uitbestedingen. Voorts wijst hij op het ontwerp-tarief, waarbij, volgens spreker, in eens zonder overgang alle bescherming wordt opgeheven, in strijd zelfs met de beginselen van staathuishoudkunde. Verder is daar de afschaffing der cultuurprocenten bij de discussie over het Regerings-reglement in 1854 als hoogst noodig beschouwd, en eindelijk de opoffering van eenige millioenen ter zake van de opiumpacht. Spreker behandelt dit punt zeer breedvoerig, ten betooge dat die belasting niet mag in de waagschaal gesteld worden; dat die maatregel ook geen doel zal treffen, want dat de sluikhandel zal toenemen en dat bijvoorbeeld ook hier te Lande het jenever-verbruik niet zal afnemen door vermindering van den accijns. Bij de bespreking van het Indisch belastingstelsel wijst hij er op dat het budget van Britsch-Indië groote tekorten oplevert, niettegenstaande aldaar de *income-tax* bestaat, waartegen groote ontevredenheid heerscht en waarop hij wijst als een waarschuwend voorbeeld aan hen die een stelsel van directe belastingen in onze Oost-Indische bezittingen voorstaan. Datzelfde, gelooft hij, zal de toekomst zijn als wij voortgaan op den weg waarop de Minister van Kolonien ons wil leiden. Hij wil nu niet over de benaming van *slooper* spreken, maar hij ziet thans voor zich de ruïne van een Kabinet, dat gesloopt is en dat bij programma verklaard had liberaal in Nederland te zullen zijn en dat zou zorgen de Indische baten te behouden. Hij gelooft ook dat in dien zin de stemming over Hoofdstuk V moet worden beschouwd.

Hij meent ten slotte door al het aangevoerde zijn uit te brengen stem genoegzaam te hebben gejustificeerd. Hij heeft dit gedaan met opregtheid, omdat de Minister evenzeer rond en cordaat voor zijn gevoelen is uitgekomen.

De voortzetting der discussiën is bepaald op morgen ochtend ten 11½ ure, wanneer eerst eenige naturalisatie-wetten zullen worden behandeld.

Heden avond vangt de zitting aan ten 7½ ure, en zullen in behandeling komen: 1°, de provinciale belastingen; 2°, de benoeming der commissie van enquête voor de Marine.

In de zitting van de Tweede Kamer van den ... dezer zijn ingekomen de navolgende verzoekschriften: 1°, een adres van A. A. Verhorst en andere inwoners van N. Beveland, tot behoud van het marine-etablissement te Vlissingen. 2°, van J. Stoffels en andere inwoners van Geysteren, Wanssum, enz., tegen de bekrachtiging der met België gesloten overeenkomst, betrekkelijk de wateraftappingen uit de Maas. 3°, van J. T. H. Puck te Grave, concessionaris der stoomboot-maatschappij van Roermond op Rotterdam, van gelijke strekking. 4°, van L. B. Beidens en andere leden van den Gemeenteraad van Heille (Zeeland) tegen de inrigting eener openbare lagere school in de buurtschap Oud-Heille. 5°, van den Gemeenteraad van Lemsterland tot bevordering van het verlangen, dat de registers van den burgerlijken stand vrijgesteld worden van het regt van zegel. En 6°, van A. Fass c. s. te Philipsland, tot afstand van een deel der mosselkreek voor het bezaaijen met mosselen en oesters. — Deze verzoekschriften zijn verzonden naar de commissie voor de verzoekschriften. Ook is ontvangen een adres van J. Strijt, commissaris en scheepsbevrachter te Rotterdam, betrekkelijk zijn aanslag in de personele belasting. — Dit adres is als ongezegeld ter zijde gelegd.

VERBETERING.

In de rede van den Minister van Finantien, aan het einde der zitting van dingsdag, staat: „Hij gelooft niet dat het denkbeeld om den suiker-accijns *met* 5 millioen te verhoogen voor verwezenlijking vatbaar is." Lees: TOT 5 MILLIOEN.

Gedrukt en uitgegeven bij

G. en C. A. van Reyn,

te Rotterdam.